

TONG YULDUZI

O'zbekiston bolalari va o'smirlarining gazetasi

Gazeta 1929 yil 1 avgustdan chiqa boshlagan

№ 32 (66313)
2001 yil 10 avgust, juma

Sotuvda erkin narxda

neftni qayta ishlash zavodi qoshidagi «Neftchi» bolalar oromgohi ana shulardan biri desak, mubolag'a bo'lmaydi. Bu yerda o'g'il-qizlarning 4 mavsumda miriqib hordiq chiqarishlari uchun barcha shart-sharoitlar yaratilgan. Yozning issiq kunlarini mana shu ajib maskanda o'tkazayotgan korxona ishchi-xizmatchilari farzandlarining yuz-ko'zlari, gap-so'zlaridan bir ma'noni uqish mumkin: o'tayotgan har bir serzavq kunlari ularning yodida uzoq

YOZIM MENING,
SOZIM MENING

Farg'ona deganda ko'z oldimizga so'lim, xushmanzara o'shalar, soya-salqin, bahavo maskanlar kelaveradi. Farg'ona

muddat saqlanishi tayin.

Baxtiyor KARIMOV.
Suratda: Oromgoh hayotidan lavhalar.

Foto muallifniki.

HAMMAMIZNING BOBOMIZ

Yaqinda uyimizda bir qiziq voqea sodir bo'ldi: dadamlar yurtboshimizning suratlarini olib keldilar. Shu payt bizga qo'shni turadigan amakimning o'g'li Umidjon chiqib qoldi.

- Bilasanmi bu kim? - so'radi ukam Behruz Umiddan.

- Ha albatta, bu mening bobom,-deya faxrlanib javob berdi u.

- Yo'q senikimas, mening bobom,-deya e'tiroz bildirdi ukam.- Ishonmasang, dadamdan so'ra...

- Yo'q, meniki. Tunov kuni televizorda o'zlari aytdilar,-bo'sh kelmasdi Umidjon ham...

Qarasam, tortishuv janjalga aylanib ketadigan. Daxsonamdan chiqib, ularni

tinchlantirdim.

- Prezidentimiz hammamizning bobomiz,- dedim men.- O'zbekistondagi barcha o'g'il-qizlarning suyukli bobojonisidirlar.

Bolalarning yuzlariga tabassum yugurdi, bir-birlarining yelkasiga qo'l tashlab, tashqariga chiqib ketishdi. Men esa yurtboshimizning suratlariga boqdim. Bobom go'yo: «Juda to'g'ri aytding qizim. Barchangiz mening farzandlarimsiz. Men sizlarni hech kimga bermayman» deyayotgandek jilmayib turardilar.

Gulruh YO'LDOSHEVA,
Navoiy viloyati, Xatirchi tumanidagi 54-maktabning 6-sinf o'quvchisi.

Qozog'istondan xat

Men o'zbek farzandiman, ismim Zufarullo. Lekin ma'lum sabablarga ko'ra hozirda Qozog'istonda yashayapmiz. Chimkent viloyatining Turkiston tumanidagi

yulduzi»ni juda yaxshi ko'raman. O'zbekistondagi qarindoshlarimiz bu gazetani yig'ib borishadi-da, menga yuborishadi.

SO'NGGI QO'NG'IROQNI
MEN CHALDIM

Mo'lda Muso nomli o'rta maktabning 1-sinfida o'qiyapman. O'qishlarim a'lo. Chunki oyijonim 4 yoshligimdan xarflarni tanitganlar, o'qishni, yozishni o'rgata borganlar. Shuning uchun ham so'nggi qo'ng'iroqni men chaldim. O'sha damdagi quvonchimni bir ko'rsangiz edi...

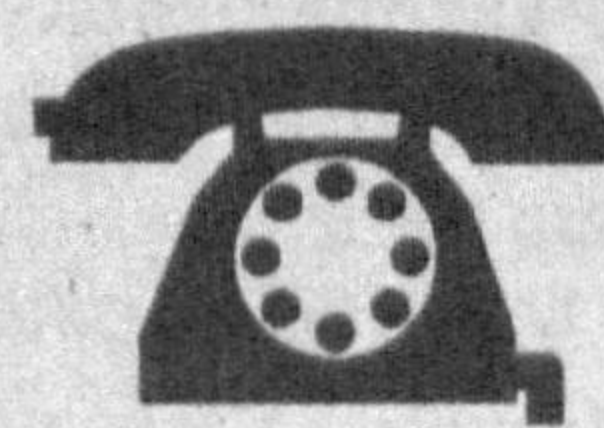
O'zbekistonimizni sog'inib yashayman, o'zbek tilidagi gazeta, jurnal va kitoblarni sevib o'qiyman. Ayniqsa, «Tong

Kechikibroq bo'lsada har bir sonini o'qib, diyorimizdagi yangiliklar bilan tanisha boraman. Gazetadan o'qib bildim, shu kunlarda Mustaqilligimizning 10 yillik to'yiga qizg'in hozirlik ko'rilayotgan ekan. Men ham a'lo baholarimni to'yga to'yona qilmoqchiman. Chunki O'zbekistonning bayrami mening ham bayramim, yurtboshimiz mening ham bobojonimlar. Shular haqida o'ylasam, dilimda faxr-iftixor tuyg'ulari jo'sh

uradi. Otasiz ulg'ayayotganim ham sezilmay ketadi. Hozirdanoq puxta bilim olib, a'lo baholarga o'qishga, kelgusida shifokor bo'lib, ona yurtim O'zbekistonga astoydil xizmat qilishga, Islom bobomga munosib farzand bo'lishga so'z beraman.

Zufarullo BOBOYEV
Ziyodullo o'g'li,
Chimkent viloyati.

"TONG YULDUZI"NI
KATTALAR HAM O'QISHADI

-deydi Xorazm viloyati Xalq ta'limi boshqarmasi maktablar bo'limi boshlig'i Ikrom aka YUNUSOV.

- Mustaqilligimizning o'n yilligi munosabati bilan Shovot tumanidagi Guliston jamoa xo'jaligida 464 o'rinli yangi maktab binosi ishga tushadi. Viloyatdagi deyarli barcha maktablarimiz yangi o'quv yiliga shay qilib qo'yilgan.

Tajribadan ma'lumki, ta'til mobaynida yaxshi dam olgan o'quvchi o'quv yilida fanlarni o'zlashtirishga qiynalmaydi. Farzandlarimizning yozgi ta'tilda mazza qilib dam olishlari uchun barcha sharoitlarni yaratishga harakat qildik.

Ushbu mavsumda 15030 nafar o'quvchi turli oromgohlarda dam oldi va olayapti. 1000 dan ziyod kam ta'minlangan, ko'p bolali oila farzandlari hamda Xiva shahridagi 20-Mehribonlik uyining 40 nafar tarbiyalanuvchilari Toshkentning so'lim oromgohlariga jo'natildi.

Xazorasp tumanidagi 1-sonli, hamda Urganchdagi 6-maktablarning eng iqtidorli o'quvchilari Jizzaxdagi Zomin oromgohiga yo'llanma oldilar.

Shovot tumanidagi YUNESKOga a'zo bo'lgan 38-maktab o'quvchilaridan to'rt nafari YUNESKOga qarashli Qibray oromgohida

viloyatimizdagi eng iqtidorli sakson nafar qizlar Urganchdagi til o'rganishga ixtisoslashgan «Bog'i eram» oromgohida 15 avgustdan 25 avgustgacha dam oladilar.

Ushbu oromgohlarimizda bolalarimiz uchun barcha sharoit muhayyo. Kutubxonalar lotin alifbosidagi kitoblar bilan, yangi gazeta-jurnallar bilan ta'minlanib turiladi.

«Tong yulduzi» gazetasini nainki bolalarimiz, balki biz kattalar ham sevib o'qiyamiz. Har bir sonini albatta kuzatib boramiz. Bizki qiziqib kutadigan gazetani nega bolalarimiz o'qimasligi kerak. Shuning uchun ham obuna masalasiga doimo jiddiy qarab kelganmiz. Ayni kunlarda «Tong yulduzi» gazetasiga obuna ishlarini davom ettiryapmiz. Yil sayin uning o'quvchilari ko'payib borayotganidan xursandmiz.

Feruza ODILOVA
yozib oldi.

QO'NG'IROQ

JO'SHIB SHE'RLAR
YOZAMAN

Biz Sariosiyo tumanidagi G.Xidirov jamoa xo'jaligiga qarashli Dexqalandar qishlog'ida yashaymiz. Qishlog'imiz so'lim va xushmanzara. Poyonsiz kengliklari, yam-yashil adirlari, mevazoru uzumzor bog'lari bor. Shundanmi, biz qishloq yoshlariga yozgi ta'tilda oromgohlarga borishning hojati ham yo'q. Men ham qadrdon qishlog'ida miriqib dam olyapman, ota-onamga uy-yumushlarida ko'maklashyapman. Qo'lim bo'shadi deguncha, qog'oz, qalam olib, she'rlar qoralayman. O'zbekiston, Vatan, Ona haqida jo'shib yozaman. She'riy mashqlarimni tengdoshlarim ham o'qib ko'rishsin degan niyatda ulardan birini «Tong yulduzi»ga yuboryapman.

VATANIM - ONAJONIM

Vatan - bu mening onam,
Bermayman yovuzlarga.
Unga deb qo'shiq aytgan
Jo'r bo'lay hofizlarga.

Bir qarich yeri uchun,
Jonim tikkim keladi.
Har siqim tuprog'iga,
Gavhar ekkim keladi.

Sen mening yuragimsan,
Shuhratim, shonim mening,
Ezgu tilaklar senga,
Hayotim, borim mening.

*Jaloliddin MURODOV,
Surxondaryo viloyati, Sariosiyo tumanidagi
66-maktabning 9-sinf o'quvchisi.*

XATLAR TEGIRMONI

kutubxonasiga bordim. Kutubxona Toshkentning Beshyog'och maydoni yonidagi qadimiy, ammo salobatli binoda joylashgan. Kutubxonaning xilma-xil o'quv xonalarida saqlanayotgan turfa nomdagi kitoblari, qanchadan-qancha gazeta va jurnallarga mahliyo bo'lib qoldim. Ularni jonajon maktabim kutubxonasiga qiyoslab, go'yo o'zimni kitoblari ummonida his qildim.

Kutubxonadagilar faqat mutolaa bilan bandlar, deyarli barchasining sochlariga oq oralagan. Bilsam, ular men kabi o'quvchilar uchun turli fanlardan darslik va qo'llanmalar yozishar ekan. Men tengilar 5-6 nafardan oshmasdi. Ertasi kuni kutubxonada Mashhura ismli maslakdosh topdim. Mashhura Toshkent tumanidagi 2-maktabning 9-sinfini «a'lo» baholar bilan tugatib, diplomatiya litseyiga kirishga hozirlik ko'rayotgan ekan.

Mashhuraning familiyasi Qahhorova ekanini eshitib, u qandaydir menga tanishdek tuyuldi. O'zimga ishonqiramay «Siz «Tong yulduzi»ga yozib turasiz-a?»- dedim. Dugonam kamtarona: «ha, she'r, maqolalarim bilan qatnashib turaman» dedi.

Buni qarangki, kutubxonada tanishgan dugonam bilan diplomatiya litseyida o'qish orzuimgina emas, «Tong

«RAHBAROBOD» QIZIMAN

Rahbarobod - mahallamizning nomi bo'lib, ko'plab katta - kichik ko'chalardan tashkil topgan. Hikoyam ana shu ko'chalardan biri bo'lgan «Yuqori ovul» haqida. Dadamning aytishlaricha, Telmanovul, Yuqori ovullarning o'rni poyonsiz botqoqliklardan iborat bo'lgan ekan. Kunlardan bir kuni bu yerlarga odamlar kelib, yashamoqchi bo'libdilar. Shunda ular bu yerdagi suvsizlik muammosi haqida bosh qotiribdilar. Dastlab botqoqlikdagi loyqa suvlarni ichib, kun kechira boshlashibdi. Ularning suvsizlikdan qiynalishayotganini ko'rgan qo'shni qishloqlik Usmonboy ismli serg'ayrat, mehnatkash bir otaxon o'z qishlog'idan Yuqori Ovulgacha ariq qazib kelibdi. Dastlab sanoqli xonadonlari bo'lgan bu maskanga juda ko'plab oilalar ko'chib kelib, qo'nim topishibdi. Shu tariqa Toshkent tumanida yana bir ajoyib maskan - «Rahbarobod» mahallasi paydo bo'lgan ekan...

Mahallamizni shu kunlarda bir ko'rsangiz edi. Yashillikka burkangan so'lim bir go'shaga aylangan. O'tgan yili qurilgan «Ona» haykali uning ko'rkiga ko'rk qo'shib turibdi. Konserva zavodi, sut-tovar fermasi, avtokorxona, shifoxona, bog'cha va maktablar qad rostlagan. Men shu qishloq qizi ekanligimdan faxrlanaman, mahallamizni yanada obod qilish ishlariga o'z hissamni qo'shaveraman.

*Nafisa ABDUKARIMOVA,
Toshkent viloyati, Toshkent tumani.*

O'quv yili nihoyalab, yozgi ta'til boshlangach, ko'p vaqtimni bobomning chorbog'ida o'tkazardim. Ammo bu yilgi ta'tilni kutubxonada o'tkazmoqdaman. Bir yildan buyon «Kim bo'lsam ekan?» degan savol barcha tengqurlarim qatori mening ham fikru xayolimni chulg'ab olgandi.

Nihoyat, diplomat bo'lish orzusi ustun kelib, endi «Qayerda o'qisam ekan?» degan muammoga g'arqman. Tunov kuni bobom ishlaydigan institutning

ORZULARIMIZ TUTASHDI

yulduzi»da maqola yozish orzuim ham mushtarak chiqib qoldi.

Garchi men litseyga kelasi yil kirmoqchi bo'lsam-da, hozirdanoq litsey bilan yaqindan tanishishga oshiqardim. Shu bois dugonam bilan birga litseyga bordim. Hujjatlarni

qabul qiluvchilar tevarigidagi jo'shqin muloqotlar, litsey faoliyatiga oid ko'rgazmalar, kirish imtihonlariga xos savollar va topshiriqlar bilan tanishib, taassurotlarim oydinlashdi, bu dargohda o'qishga bo'lgan ishtiyoqim yanada ortdi.

*Dilafro'z XUDOYBERDIYEVA,
Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumanidagi
Amir Temur nomli
112-maktabning 8- «V» sinf o'quvchisi.*

ARMONGA AYLANGAN ORZU

*Olis osmon, ko'z yoshingga sabab bor bugun,
Bir shoirin xalqim berib qo'ydi bugun.
Armonlardan yuraklarga tushdiku tugun,
Yig'la osmon, Muhammading dunyodan o'tdi.*

Inson tug'ilibdiki, orzu bilan yashaydi. Orzusiz yashash bilan hech qachon hayotning qadriga yeta olmaysiz. Har doim dilingiz qatida tugib qo'yan orzuigingiz bo'ladi.

Mening ham orzuim bor edi. Afsus, u juda tez armonga aylandi. Bir kuni jurnalist bo'lsam, albatta eng birinchi bo'lib sevimli shoirim Muhammad Yusuf bilan suhbat quraman deb orzu qilgan edim. Lekin ajalning beshafqat sirtmog'i shunday insonni oramizdan bevaqt olib ketdi. Mening barcha orzularim esa armonlarga aylandi.

Muhammad Yusuf nafaqat meni, balki men kabi qancha insonlarni so'z sehri, she'rlari bilan o'ziga

maftun eta olgan inson edi. Oramizda «Muhammad Yusufning she'rlarini bilmayman, o'qimaganman yoki uni tanimayman», deyidiganlar topilmasa kerak. Sababi, shoir she'rlari qo'shiqqa aylanib kirmagan xonadonning o'zi yo'q yurtimizda.

Bu xabarni eshitib yig'lamagan, yuragi zirqiramagan inson bo'lmasa kerak. Ha, Muhammad Yusuf xalq dardini kuylovchi, qalbi pok, bebaho inson edi. Men ham garchi bu inson bilan uchrashish nasib etmagan bo'lsada, Muhammad Yusufni o'zimga ustoz deb bilaman.

*Yetishtirilmagan qancha shogirdi qoldi,
Balki uning yozaverib, qo'llari toldi,
Ko'z o'ngimda qalqib turgan tobuti qoldi,
Yig'la xalqim, Muhammading dunyodan o'tdi.*
Ustoz! Ilohim joyingiz jannatda bo'lsin. Sizning nomingiz, she'rlaringiz hech qachon yuraklardan o'chmagay.

*Ma'suda IRISNAZAROVA,
Toshkent shahar, A. Ikromov tumani.*

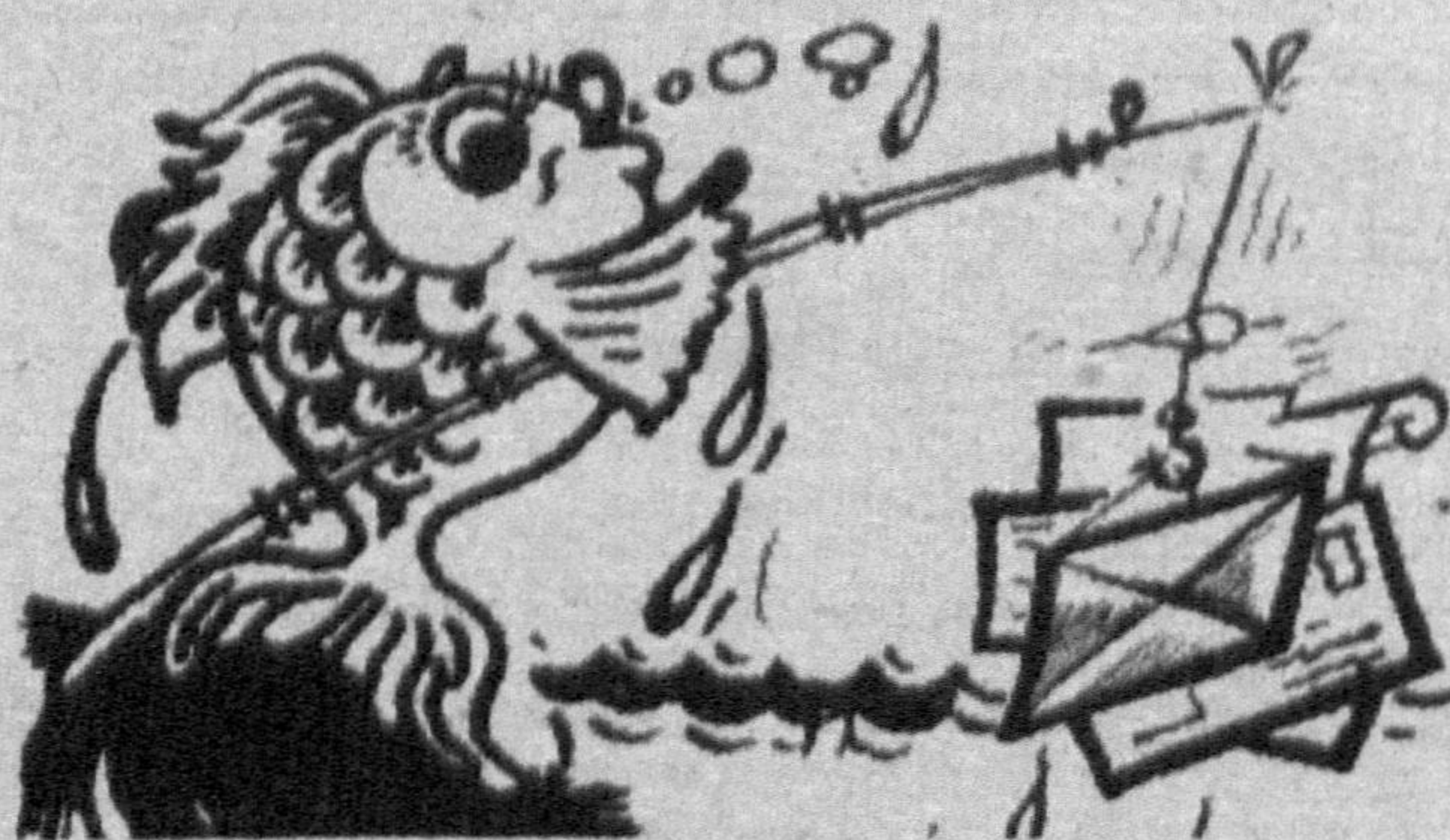
XAZON BO'LGAN
YANA BIR MUHAMMAD

Oilasining to'ng'ich farzandi bo'lmish Muhammadjon endigina 14 bahorni qarshilagandi. Uy yumushlari uning zimmasida edi. Hammayoqni saranjom-sarishta qilibgina qolmay, ukalariga ham ovqat tayyorlar, ularga qarar edi. Sinfodoshim o'qishda ham a'lochi va faol edi. Kattalar ko'ziga tik boqmasdi. Baxtsiz voqea yuz berdi-yu undan ayrilib qoldik...

Qishloq baribir qishloqda. Bolalar darsdan so'ng qo'y-qo'zilarni o'tlatish uchun dalalarga olib chiqadilar. Muhammadjon ham tengdoshlari qatori qo'y-qo'zilarni yaylovga olib ketayotganida, kanaldan o'tishga chog'langan. Chunki barcha yaylovga o'sha kanal orqali o'tardi-da. Biroq u yerda ko'prik yo'q. Muhammadjon qo'y-qo'zilarni birin-ketin o'tkazib bo'lib, o'zi o'tayotganida to'satdan suvga yiqilib tushadi...

Sinfodoshimiz Muhammadjon. Sen beparvolik, loqaydlik qurboni bo'lding. Ey kattalar, katta-katta binolar quraman, bog'lar bunyod etaman deb shoshib yurasizu yiqilay degan devorni tuzatish, buzilay degan ko'prikni ta'mirlashni o'ylamaysiz. Uzilgan elektr simi, nosoz yo'l... va hokazolarni nigohingizdan qochirmasangiz edi, Muhammadjonlar oramizdan bevaqt ketmasdi.

*Munavvar NAZAROVA,
Andijon viloyati, Paxtaobod tumanining
Madaniyat qishlog'ida
35-o'rta maktab o'quvchisi.*

"G'ALATI MAKTUBLAR" turkumidan

CHAYNAMAY SHIMINGNING XO'ROZQANDGA YOZGAN XATI

Bardammisan?
Bunchayam -
Uzoqtirding safarni?
Yo yoqtirib qoldingmi
G'ala-g'ovur shaharni?

Oshna,
Diydor g'animat,
Kelib turgin aylanib,
Hammamiz ham bir kuni
Ketamiz-da chaynalib.

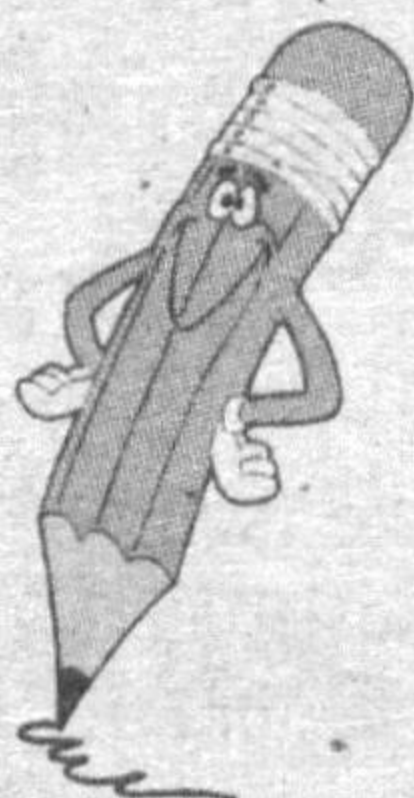

ATALANING LAG'MONGA YOZGAN XATI

Kampir meni pishirdi
Erinmasdan atalab.
Qirmochimni qozondan
Bolalar yer tatalab.

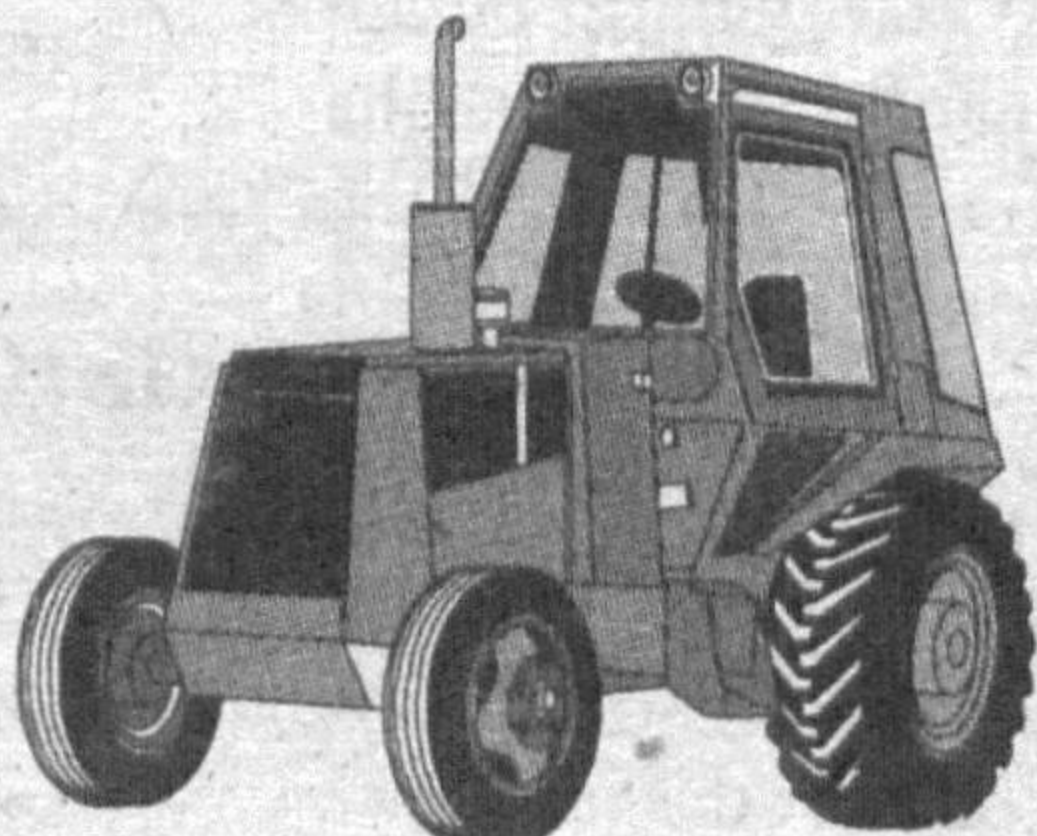
Sen ham tezroq pishsang-chi,
Qisqa-qisqa uzilib.
Ishdan qochgan yalqovdek
Yotaverma cho'zilib.

KETMONNING TRAKTORGA YOZGAN XATI

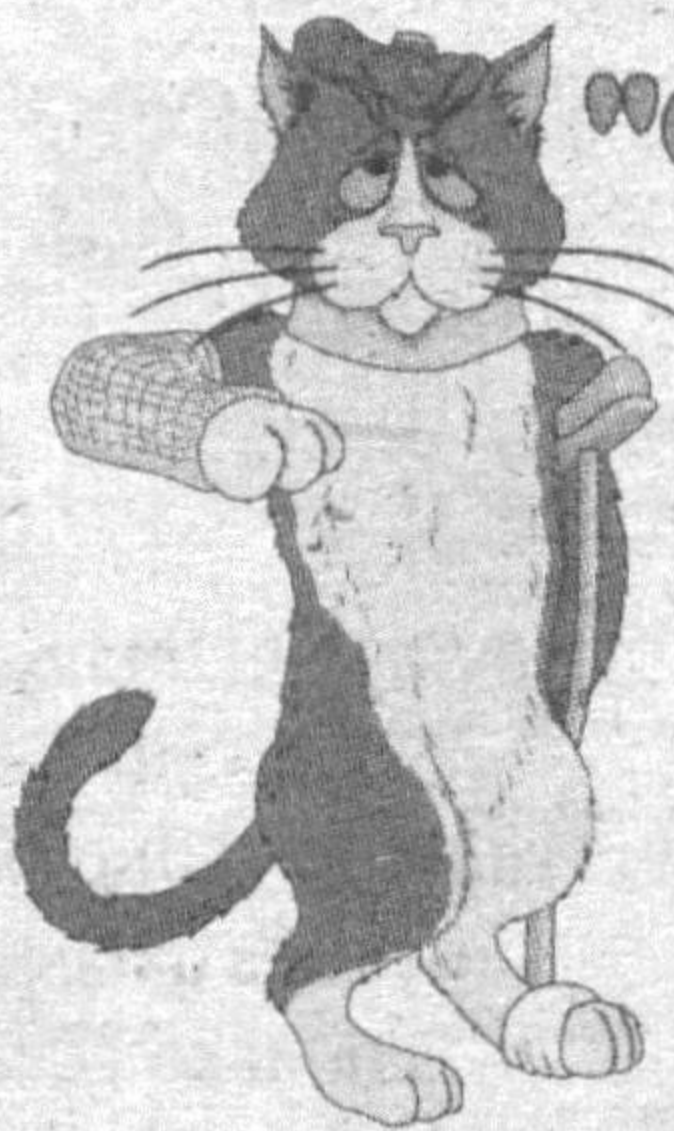
Eplay olsang koshkiydi
Mening og'ir ishimni.
Chidaysan-da, ukajon,
Tishga qo'yib tishingni.

Kamchiliging bor, afsus,
Ko'nglim uncha emas to'q.
Durustgina temirsan,
Biroq,
Yog'och soping yo'q.

MUSHUKNING ORZUSI

Koshki go'shtni
O'rashmasa.
So'ng «qani» deb
So'rashmasa.

SHILLI- QURTNING NASIHATI

Yer poyonsiz,
Hoynahoy.
Ko'p yugurma,
Oshnavoy.

KALAMUSHNING YUPANCHI

«Insofiman»
Demayman.
Lekin do'stni
Yemayman.

ARINING QUVONCHI

Kaklik tutdik
Ja semiz.
Yedik...
Burgut ikkimiz.

"GURUNGDA GI GAPLAR" turkumidan

BO'RINING SHIKOYATI

Térgash kerak
Bugunoq. -
Quyong
Nega yuguroq?!

XACHIRNING BUYRUG'I

Ko'proq xashak
O'rilsin,
Shaxsan menga
Berilsin!

KANANING RAHMDILLIGI

Ho'kizga
Rahm qilishmaydi -
Kamqonlign
Bilishmaydi.

HAKKANING VA'DASI

Tekin bering,
Kavshayman...
O'g'rilikni
Tashlayman.

Shoirilar bolalarga

Anvar OBIDJON

KO'RSICHQONNING BAHONASI

Yeb yuribman
G'o'rmi-sho'r,
Uzr, do'stlar,
Ko'zim ko'r.

CHAYONNING ILTIFOTI

O'rtoqmiz,
Shu tufayli -
Avaylab chaqay,
Mayli.

ITNING TAKLIFI

Yuring,
Bog'da salqinlaymiz.
Birgalashib
Akillaymiz.

ECHKINING E'LONI

Men sho'rlikka
Yordam kerak:
Ochman, bitta -
Karam kerak.

Yoz to'kin-sochinligi,
pishiqchiligi bilan boshqa
fasllardan ajralib turadi. Nega
desangiz yoz fasli boshlanishi
bilanoq hamma dalalardagi,
bog'lardagi pishib yetilgan
dehqonchiliklarini xalqqa tortiq
qilish niyatida bozorlarga olib
chiqiladi. Qarabsizki, rastalar
ham o'zbek noz-ne'matlari
bilan to'la, kimdir bola-chaqasi
bilan qarindoshlarnikiga,
ayrimlar esa dam olish
makonlariga borib, yozning
jaziramali kunlarini maroqli
o'tkazishga harakat qilishadi.

Ha, aytganday yoz fasli
bolalar uchun juda ham sevimli
fasl hisoblanadi. Ular ta'til
boshlanishi bilan turli xil
oromgohlarda dam olishga
oshiqadilar. Shuning uchun ham
ayrim maktablarda oromgohlar,
sog'lomlashtirish maydonlari
tashkil etilgan.

Bunga misol qilib Pskent
shahridagi ko'zga ko'ringan 5-
Oybek nomli maktabni olishimiz
mumkin. Bu haqda maktab
rahbari Gulmatov Shavkat
akani suhbatga tortdik.

- *Shavkat aka maktabingiz
qoshida «Nihol» nomli
sog'lomlashtirish
maydonchasi tashkil etilgan
ekan. Shu haqida ma'lumot
bersangiz.*

- Oromgohimizning tashkil
bo'lganiga ham mana ancha yil

bo'ldi. Shu o'tgan yillar
mobaynida oromgohimizga
ko'plab bolalarni qabul qildik.
Ularning ozgina bo'lsada
ko'ngillarini yozishga harakat
qildik.

- *Bolalarning yaxshi
hordiq chiqarishlari uchun
nimalar tashkil etilgan?*

-

Sog'lomlashtirish
maydonchasida bolalarning
qiziqishlarini hisobga olgan
holda turli xil to'garaklar tashkil
etilgan. Bulardan «yosh
tabiatshunoslar», «rassomlar»,
«to'quvchilik» to'garaklari
asosiy o'rinni egallaydi.
Yuqorida nomlari sanab o'tilgan
to'garaklar haftaning
belgilangan kunlarida faoliyat
ko'rsatishadi. Yaqinda «Yosh
musiqachilar» to'garagi ham ish
boshladi.

- *Oromgohga qaysi
yoshdagi bolalar keladi?*

- Oromgohimizga bu yil 7
yoshdan to 12 yoshgacha
bo'lgan bolalar jalb etildi.
Chunki 7 yoshdan to 12-13
yoshgacha bo'lgan bolalar
boshlang'ich sinf o'quvchilari
hisoblanadilar. Bu yoshdagi
bolalar juda ham qiziquvchan
bo'lishadi. Ustozlari bilan
ko'proq bo'lishlari, e'tibordan

chetda qolmasliklari lozim.

- *Oromgohning kun
tartibini kimlar nazorat qilib
turadi?*

- Bu yil o'tgan yillarga
nisbatan nazorat ancha kuchli
bo'ldi. Mana bir necha
yillardan beri

oromgohga ko'p
tajribaga ega o'qituvchilar
rahbarlik qilib kelishmoqda. Bu
yil ham mana shunday ilg'or
o'qituvchilarimizdan biri
Begmatova Mavluda opa
rahbarlik qilib keldilar. Bulardan
tashqari ularga ko'pgina
o'qituvchilar hamda yosh
bo'lajak amaliyotchi qizlar ham
yaqindan yordam berishdi.

- *Bolalar oromgohda
ko'pincha nimalar bilan
band bo'lalilar?*

- Ular oromgohimizda foydali
mehnat, didaktik o'yinlar,
qolaversa, kitobxonlik bilan
shug'ullandilar. Bolalarning bir
daqiqalari ham foydasiz ishlarga
sarflanmaydi. Sport o'yinlari -
tennis, voleybol, futbol
musobaqalari bolajonlarning
sevimli mashg'ulotidir. Ayrimlar
esa bo'sh vaqti she'r o'qish va
ashula aytish bilan
shug'ullanishadi.

- *Bu yil oromgohda qanday
tadbirlar o'tkazildi?*

- Oromgoh ish faoliyati
davomida o'qituvchi va
o'quvchilar hamkorligida
talaygina tadbirlar o'tkazildi.
Mana masalan, «Lochin»
guruhi «Hech

kimga bermaymiz ona -
O'zbekiston» deb nomlanuvchi
bir katta tadbir uyushtirdi. Unda
barcha guruhdagi bolalar faol
ishtirok etishdi. «Qaldirg'och»
guruhi «Ustoz otangdan ulug'»
deb nomlanuvchi kechani tashkil
etdi. To'garak ishlari esa
bolalarni mehnatsevarlikka,
vatanparvarlikka, kattalarni
hurmat qilishga undaydi. Bu yil
olib borilgan ishlar har yildagiga
nisbatan ancha samarali bo'ldi
desam adashmayman.

- *Bolalarning yozgi
ta'tillarida maroqli dam
olishlari uchun yana qanday
ishlarni amalga oshirsa
bo'ladi? Bu haqda sizning
takliflaringiz.*

- Yozda bolalar dam olishlari
uchun ko'proq oromgohlar
tashkil etilsa, maktablar qoshida
ham sog'lomlashtirish
maydonchalari muntazam
yo'lga qo'yilsa yaxshi bo'lar
edi.

Bolalar - Vatan kelajagi,
ularni asrab, avaylash, sog'lom

TA'TILIMIZ O'TAR SOZ!

baquvvat va zakovatli etib
ulg'aytirish esa biz kattalarning
vazifamizdir. Bejiz
Prezidentimiz I.Karimov
«O'zbekistonning kelajagi
yoshlar qo'lida» deb
ta'kidlamaganlar.

Iroda MIRSOATOVA,
Pskent shahri.

HAYRAT VA XIJOLAT

Bugun soppa-sog' ko'zlarimga ishonmadim...

Qo'llarimni ikki yonimga yashirgim keldi... Oyoqlarim turgan joyida qotib qoldi...

Men hayrat va xijolat ichidaman: qorachig'im og'riydi - yuragimga alam tomchilaydi - «jiz-jiz...»

«Yorug' dunyoni go'zallikda ko'rishga odatlangan ko'zlarimga nima bo'ldi o'zi?» - deyman o'zimga. «Dardim sig'mas dunyoga sig'may qoldim o'zim ham...» deganlarida Yo'ldosh Sulaymon shu she'rlarini shu mayib-majruh jigarbandlarimga qarab yozgandek tuyulaveradi; hayratim va xijolatim - sim-sim... Dimog'im achishadi, ko'zlarimni yashiraman...

Birdan to'rt muchcham sog' bo'laturib, borliqni shularchalik terna nigoh bilan ko'ra olmasligimni anglayan, qo'llarim shularchalik iste'dod mevalarini yarata olmasligini his qilaman, oyoqlarim oddiy mexanizm ekanligini tushunib yetaman... Lekin ichkin og'riq bilan!

Jamiyatimizda baxti kemtik norasidalar bor ekan, men o'zimni baxtiyor hisoblay olmayman. Siz-chi, siz ularni payqaganmisiz? Men esa payqadim... Ana: ulardan biri ikki yengi bo'm-bo'sh kamzulli nozikkina qomatini bukib oyog'i bilan rasm chizayapti...

BARAKALLA LUTFULLO!..

Siz bilan tanishmoqchi bo'lib turgan bolakay hozir 9 yoshda. Ustozi Tursunali aka bilan rasm chizmoqda. E'tibor berdingizmi, oyoq bilan! Qo'qon shahridagi 13-o'rta maktabning 3- «B» sinf o'quvchisi Lutfullo Qodirov mana, uch yildirki, Farg'ona viloyati «Iqtidor» nomli nogiron, imkoniyati chegaralangan bolalarni qo'llab-quvvatlash markazida O'zbekiston Badiiy Akademiyasi a'zosi, mohir grafik rassom Tursunali aka Ahmadaliyev qo'lida saboq olib, ajabtovur san'at asarlarini yaratmoqda! Intilganga tole yor deb shunga aytadilar-da, nima dedingiz?

Lutfullo - aqlan ziyrak, tirishqoq bola. Otasi Chernobil oqibatlariga barham berish uchun yordamga safarbar etilganda zaharlanib, yarimjon bo'lib kelgan. Keyin... Lutfullo tug'ilgan. Lekin bu murg'ak qalb egasi - o'zbek bolasining aybi nima?! Nega uning hayot quvonchlaridan to'la-to'kis bahra olishga haqqi chegaralangan?! Nega o'sha sobiq tuzum korchalonlari arzon elektr quvvati olamiz, kamchiligini yashirib yuboraver, odamlar bilan nima ishimiz bor, deb tom ma'nodagi fidoyilik ildiziga bolta urishdi? Kelajak avlod taqdiri haqida o'ylab ham o'tirishmadi!.. O'ylashmasdi ham! Ular yemirilib borayotgan tuzumni bo'yab-bejashga, ijtimoiy kamchiliklarni haspo'shlashga ustomon edilar. Biz esa... biz esa g'ofil ekanmiz, ma'naviy basir ekanmiz! Ming la'nat o'shanday tuzumga!.. Xalqda bundaylarga qarata arava-arava la'nat deyishadi, bu juda yomon!

UMID BILAN SUQILGAN TAYOQ

Buyuk nemis shoiri Gyote: bir kun berar meva-yu yaproq, degan ekan. «Iqtidor»

markazining O'ktamxon Hoji Ahmadaliyeva tashabbusi bilan ochilishi esa juda qiyinchilik bilan kechibdi. Savobli ishni har kim har kuni qilishni shu xoji opadan o'rgansak arziydi. Opada dam olish kuni yo'q. Hali u idora, hali bu tashkildan markaz «oyoqqa turib» olishi uchun yelib-yuguradi. Va dalar qop-

qop, lekin jonkuyarni Samarqanddan top... Va daboqlik qobig'iga o'ralgan «rahbar»lar insoniy mehr-muruvvatni emas, faqat o'z jig'ildonlarini o'ylashadimi deyman? Bo'lmasa nega yolg'on so'zlashadi?

KO'RINMAS KO'Z YOSHI

(Esse)

- Yo'q, men o'z ona shahrimdagi juda ko'p muruvvatli, oqibatli - o'z yurtiga muhabbati qulf urib, yonib-kuyib yashayotgan insonlarni taniyman va hurmat qilaman. Lekin, shunday bo'lsa ham... nafsibadlar yetarli-da! Yaxshining mingtasi ham oz, yomonning bittasi ham ko'p! Bo'lmasa insoniylik nuqtai nazaridan nogiron bolalarga yordam qo'lini cho'zishmasmidi?!

- Men bolalarimni (e'tibor bering-a, «bolalarim»!) shahar kezib, tumanlar kezib shu yerga to'playapman, - deydi Hoji opa. - Mendan qoladigani shu savobli ish. Bunda faqat ularning ko'cha-kuyda, xayr-ehsonga qo'l cho'zib yumshiliklari uchun qilayapman bu ishni. Ularga hunar o'rgatayapman - gilamdo'z bo'lishadi, tasviriy san'atda betakror iste'dod sohiblari chiqayapti ular ichidan. Hunarli odam, xor bo'lmaydi! Lutfulloni ko'rdingiz-a?

Xullas, umid bilan suqilgan tayoq yaproq yozib, gullay boshlabdi. Oxiratingiz obod bo'lsin, O'ktamxon opa! Siz chekkan zahmatlarni shu norasidalar, shular qatorida biz ham hech qachon unutmaymiz. Unutsak - yana g'ofilga, ma'naviy basirga aylanamiz... shunisidan o'zi asrasin.

TURSUNALI AKA MAKTABI

«Ruhnoma» - nazorat daftaridan qayd:

«Lutfullo dastlabki kunlarda uyatchanligi, kamgaplighi bilan ajralib turdi. Bolalarga qo'shilmadi. Lekin keyin «ochilib» ketdi - juda katta o'zgarish bo'ldi; endi u ham rasm chizayapti, ham gilamchalar to'qiyapti. Bir necha ko'rgazma va ko'riklar g'olibi».

- Sen qaysi multfilmlarni yaxshi ko'rasan? - so'radim Lutfullodan.

- Uold Disneyning «Tom va Jerri»sini. Juda kulguli!

- Ko'proq nimalarni chizishni yoqtirasan?

- Asosan qushlarni, charaqlab turgan quyoshni...

Yuragim zirillab ketdi! U qushlardek erkin - mustaqil bo'lishni - siz, bizdek baxti butun bo'lishini orzu qiladi! Sizni bizni quyosh kabi mehr-muruvvatli bo'lishimizga umid qiladi. O'zi ham uncha-muncha bolaga oqibatda «dars» beradi - ko'nglidan kelgancha yordam beradi... Tursunali aka maktabida jonkuyarlik ramzi u! «Eh, biz yoshi kattalar, eplab yurolmaymiz katta yo'ldan ham deganlarida she'riyatimizning yo'lchi yulduzi - Abdulla aka Oripov Lutfulloni darboz o'rinda ko'rmaganmikanlar? Faqat Lutfullo langarsiz, oyoqlariga ishonib dadil qadam tashlayapti yaxshi insonlar yordamida.

Murabbiylar «Iqtidorlar» markazida sahovat yo'lida ishlashayapti, - deydi Tursunali aka. - Ya'ni maoshsiz, chin ko'ngildan - odamiylik uchun. Markazimiz - o'z-o'zini boshqaruvchi nodavlat, notijorat tashkilotdir. Asosiy maqsadimiz nogiron bolalarning ijtimoiy hayotini yaxshilashdir. Biz o'zimiz boshqaramiz. Lekin moliyaviy - moddiy tomondan hozircha «nogiron»miz. Bizga sahovatpeshalarning yordami juda juda zarur. Ba'zilar himmat qilishadi. Ular -

«Energomarkaz» raisi Maqsudjon Muhiddinov, «Qo'qonodeyal» raisi Ilhomjon Boytemirovlardir.

- Sharoitlaring yaxshi emas ekan. Beton devorli xonalardan tashqari issiqroq... Isitish

quvuri ishlamas ekan. - deyman xo'rsinib.

- Siz ko'rib turgan sharoit vaqtinchalik. Yaqinda «Ulug'bek» nomidagi aksionerlik jamiyatiga qarashli binoga ko'chib o'tamiz.

- Binoni ko'zdan kechirdim - deyman. Hali u binoni ta'mirlash, moslashtirish, suv tarmoqlarini yangilash kerak ekan...

- Hamma «dard»imiz shu binoda - xo'rsindi Tursunali aka. - Nozik joyimizni anglabsiz. Rahmat! Qani endi ko'pchilik bo'lib yordam berishsa... Bino o'n yillik muddat bilan bizga «hadya» etildi. Shunisiga ham katta rahmat!

- «Ulug'bek»ning otasiga rahmat! - deyman. - Bolalar haqida, ular erishayotgan yutuqlar haqida ham so'zlab bersangiz.

- Ular erishayotgan yutuqlar haqida o'zlari gapirib beradi-da! O'tgan yilda ular shahar bo'yicha o'tkazilgan «Bo'yoqlar jilosi» ko'rigida ketma-ket - birinchi, ikkinchi va

uchinchi o'rinni oldilar. Tarbiyalanuvchilarimiz - Otabek Hasanov, Lutfullo Qodirov, Nilufar Olyorovalar o'z iste'dodlarini shu tarzda isbotlashdi. Keyin viloyat ko'rigida Lutfullo birinchi o'rinni, Otabek esa uchinchi o'rinni egallab, respublika bellashuvida mukofotli o'rnlarni egallashdi.

Tursunali akaning aytishlaricha, shahar o'lkani o'rganish muzeyida «Maftunkor ranglar jilosi» ko'rgazmasi tashkil etilibdi. Unda «Tursunali» tasviriy san'at maktabining 30 ta rangtasvir, 10 ta gilamdo'zlik ishlari namoyish etilibdi. Ularni kimlar yaratgan, deysizmi? Mana ular: Otabek Hasanboyev, Xusnida Nurmatova, Xursand Maqsulov, Mansur Mamajonov, Hadyaxon Hamroaliyeva, Soraxon Mingboyeva opa-singil Rahimaxon va Shahribonu Isoqova, Gulnoza Irisova, Nodir Mamajonov, Nargiza Jo'rayeva, Madina Karimova va... yuqoridagi iste'dod yulduzlari! Ayniqsa, Shahlo Madumarovanning «Laylak» gobelini meni hayratga soldi.

«DO'STIM, FAQAT UNUTMA MENI»...

Biz suhbatlashib o'tirgan xonaga bir qo'li changak, o'zi muloyim kulib turgan bir qiz kirib keldi.

- Shahlo shu, - dedi Tursunali aka.

- Bu yerga kelmasimdan oldin uyga ham, ko'chaga ham sig'mas edim, o'rtoqlarimga qo'shila olmasdim, - deydi Shahlo. - Juda ko'p siqilar edim. Shu sabab pedbilim yurtidan ham ketib qoldim... O'shanda o'zimcha ich-ichimdan ezilib o'ylar edim: «Qaniydi hech kim hech kimni xafa qilmasa...» Meni o'ksinish qiynar edi. Bu yerga kelib ruhim tetiklashdi. Tushkunlikdan asar ham qolmadi. Maskanimiz shu qadar qadrdon bo'lib ketdi-ki, hatto dam olish kuni - yakshanbada ham kelaveraman.

- Shahlo, nimani orzu qilasiz?

- Kelajakda qanday ishda bo'lsam ham, Vatanimga - Mustaqil O'zbekistonimizga, nogiron bolalarga qo'limdan kelgancha yordam bersam.

Shahlo shunday deya Tursunali akaga qaradi:

Ezgulikka da'vat

Boshqalarning baxtini
o'ylab biz o'z
baxtimizni topamiz.
PLATON

- Ustoz, maylimi, muxbir akamga bitta she'r o'qib bersam?

- Bemalol, bemalol!

Shahlo she'r o'qidi:

Ruhim uchib bir kun tanamdan -

Butkul ketsam yorug' olamdan

Dil bo'shasa qayg'u-alamdan.

Do'stim, faqat unutma meni.

Qalbing o'rtab to'kma ko'z yoshing,

Egilmasin bu mag'rur boshing.

Sobir bo'lsin doim yo'ldoshing,

Do'stim, faqat unutma meni.

- She'ringizda men ham bor ekanman! - dedim hazillashib. - Hammamiz bor ekanmiz...

To'g'ri aytibmanmi, do'stlarim? Bittayam xatosi yo'q, to'g'rimi? Axir biz ularni unutishga haqqimiz yo'q! Kelinglar ular hayotligida, bizni quyosh o'rnida ko'rgan paytda, qushlarga aylanmoqchi bo'lgan hozirgi daqiqalarda ularga mehr-muruvvat qo'lini cho'zaylik!

OTA-ONALARI ISHBILARMON, TADBIRKOR, KORXONALAR RAHBARLARI BO'LGAN DO'STLARIMIZGA MUROJAAT QILMOQCHIMAN:

Qo'qon shahrida ochilgan Farg'ona viloyati «Iqtidor» nomli nogiron imkoniyat chegaralangan bolalarni qo'llab-quvvatlash markazining asosiy maqsadi nogiron bolalar va ularning onalarini jamiyat bilan bog'lash, ularni jamiyatda o'z o'rinlarini topishga yordam berish, ularning muammolarini hal etish, tibbiy reabilitatsiya qilish, moddiy yordam berish, ro'yxatga olish, kasbga bo'lgan qiziqishiga qarab kasb o'rgatish va to'garaklar tashkil etish, ijodlarini omma o'rtasida targ'ibot qilish, savodini chiqarish, sport to'garaklari tashkil etish hamda ishga joylashtirishdan iborat. Ayni paytda markazda 230 ta nogiron bola hisobda turadi. Hozirgi kunda markaz 40 ta bolaga rasm chizish, gilam to'qish va kulolchilik sirlarini o'rgatmoqda. Qolgan 190 tasi esa mablag' kamligidan bizning ko'magimizga muhtoj.

Yuqorida ko'rsatilgan dasturni amalga oshirish uchun «Iqtidor» markazi mablag' izlamogda.

Yoshi kattalarning hammasi bolalarni sevadilar va savob ishni har kim har kuni qilishi kerak degan shiorga amal qilib nogiron bolalarga yordam bermogdalar.

Agar siz markazimiz ishlab chiqqan dasturni qo'llab-quvvatlasangiz, tengqurlaringizga yordam qo'lini cho'zishni xohlasangiz va o'z ulushingizni qo'shishni istasangiz quyidagi manzilga himmat ko'rsatishlariga yordamlashing:

713000 Qo'qon sh. «Xalq so'zi» ro'znomasi ko'chasi, 4-uy, telefon 3-54-01, h/r 202120004015270001 MFO 00631 Qo'qon Asakabank INN 2030019007

Muruvvat, xayr-ehson qilishga shoshiling! Bu bilan siz bu dunyo-yu u dunyo saodatiga erishishingizga bir qadam qo'ygan bo'lasiz.

Ota-onalar va «Iqtidor» markazi sizga oldindan minnatdorchilik bildiradilar. Shu jumladan biz ham. Savobdan chetda qolmang, aziz do'stlarim!

Sobir JABBOR.

U adabiyot fani bo'yicha o'tkaziladigan barcha tanlovlarda ishtirok etib, atrofda gilar e'tiborini qozonmoqda.

Viloyatda chop etiladigan «Jetkinshek» gazetasi tahririyati tomonidan o'tkazilgan «Mehribonim- jonim onam» ko'rik-tanlovida qatnashib, ikkinchi o'rin sohibi bo'ldi. Respublika iqtidorli o'quvchilar X- anjumanida esa unga qoraqalpog'istonliklar nomidan ishtirok etish nasib qildi.

Sanobar o'qiyotgan maktabda barcha sharoitlar muhayyo. Sport zali, sport maydonchalari, kutubxona, tarix muzeylari doimo o'quvchilar bilan gavjum.

- Yozgi ta'limimizning ko'pi ketib ozi qoldi,- deydi Sanobar.

- Ayrim tengdoshlarim oromgohlarga otlandilar, qishloqda yashaydiganlar shahardagi qarindoshlarinikiga, shahardagilari esa qishloqqa oshiqdilar. Biroq men...

Bir kuni dadam menga: «Ishxonamizda oromgohga yo'llanma berilayapti, xohlasang seni ham yuboraman», dedilar. Men esa «yo'q, bormayman» deb turib

QISHLOG'IM - OROMGOHIM

Qishlog'imiz yoz oyida yanada go'zallashadi. Uning tabiatidan bag'ri-dilingiz ochiladi. Hamqishloqlarim bir-biriga mehribon, dilkash. Ular bilan suhbatlashsangiz, dam olasiz. Ko'p yaxshi narsalarni o'rganasiz. Mana shunday samimiy insonlar atrofida o'sib-ulg'ayayotganimdan quvonaman.

Har bir hovlida uzum, olma, o'rik kabi mevali daraxtlar hamda poliz ekinlari bor.

Jumladan bizning hovlimizda ham. Biz bo'sh vaqtlarimizda otamonamizga poliz ishlarida yordamlashamiz. So'ngra qiziqarli o'yinlar o'ynaymiz. Shundoqqina qishlog'imizdan Amudaryo oqib o'tadi. Unda mazza qilib cho'milamiz.

Dugonalarim bilan o'qigan badiiy kitoblarimiz yuzasidan suhbatlashamiz, fikrlashamiz.

Mendan esa ko'proq yozgan she'rlarim va topishmoqlarimdan o'qib berishimni iltimos qilishadi.

Mening do'stim ko'p juda, Yaqin do'stim Mavluda. Odobi xo'p chiroyli, O'zi juda gulyuzli.

Bitta do'stim Gulasal, U bo'lmasin hech kasal. Hamisha sho'x Dilnoza, Undan sho'xroq Shahnoza.

Qunduz ham yaqin do'stim, U bilan o'ynab o'sdim. Hammasidan ko'nglim to'q Dilda hech armonim yo'q.

TOPISHMOQLAR

O'zi qalin, qatma-qat, Bir yilga yarar faqat.

(Kalendari)

Dunyoda ko'p bu narsa, Bilsang uni ko'p asra. Ichidan olasan ilm, Ichi liq to'la bilim.

(Kitob)

Qizil go'sht, qora tuxum.

(Taruuz)

Ko'rinishi go'yo dur, Uyga keltiradi nur.

(Quyoshi)

Feruza ODILOVA yozib oldi.

-Ирода, санъат оламига кириб келишингиз ҳақида гапириб берсангиз?

-Мен ёшлигимданок куй кўшиққа кўнгил кўйдим. Бу қизиқшимга бефарқ бўлмаган онажоним мени 1991 йил «ТОМОША» гуруҳига олиб келдилар. Нодира опам мени илиқ кутиб олдилар, мана шу кунга келиб ҳам ижодимни шу гуруҳда давом эттирмакдаман.

-Айни пайтда нималар билан машғулсиз?

-Яқиндагина Корея Республикасида сафарда бўлиб қайтдик. Яна «ТОМОША»даги болалар билан биргаликда Мустақиллигимизнинг 10 йиллигига катта тайёргарлик кўрмоқдамиз.

TOMOSHADAN, TOMOSHAGA

Азиз болажонлар. Бугунги суҳбатдошимиз сизга яхши таниш бўлган, ўзининг ажойиб кўшиқлари билан кўнглингиздан чуқур жой олган Ирода Йўлдошевадир. Иродани кўпчилигимиз «ТОМОША» гуруҳи орқали яхши таниймиз. У шу гуруҳда ҳозирга қадар ҳам фаолият кўрсатиб келмоқда. Ирода 1979 йил 29 майда туғилган. «ТОМОША» гуруҳи раҳбари Нодира Қурбонованинг энг яқин ёрдамчиси. Шунингдек, Санъат олийгоҳининг телевидение режиссураси факултетида ўқимоқда.

-«ТОМОША» гуруҳи қачон ташкил топди, нечта боладан иборат эканлиги ҳақида ҳам болажонларга гапириб ўтсангиз.

-Гуруҳимиз 1988 йил ташкил қилинди. Бадий раҳбаримиз Нодира опа Қурбонова. Утган йили Зарафшон концерт залида гуруҳимизнинг 12 йиллигини нишонладик. Гуруҳимизнинг 70 дан ортиқ аъзоси бор. Барчаси иқтидорли болалар.

-Гуруҳингизга неча ёшдан неча ёшгача қабул қилинади?

-Биз 3 ёшдан 7 ёшгача бўлган болаларни танлов асосида қабул қиламиз. Яна шўх ва дадил болаларни жудаям яхши кўрамыз.

-Ижодий сафарларда ҳам бўласизлар, бизнинг тилимизни тушунишмаса ҳам куй-кўшигимизни тушунишадими?

-Ҳа албатта, сафарларда жуда кўп бўламиз.

Бошқа шаҳарлардаги тенгдошларимиз бизнинг тилимизни ту-

шунмасалар ҳам куй-кўшигимизни жуда ҳурмат қиладилар, нафақат Кореяда, кўпгина давлатлар ҳам бизнинг санъатимизни жуда ҳурмат қиладилар.

-Келгусидаги режаларингиз?

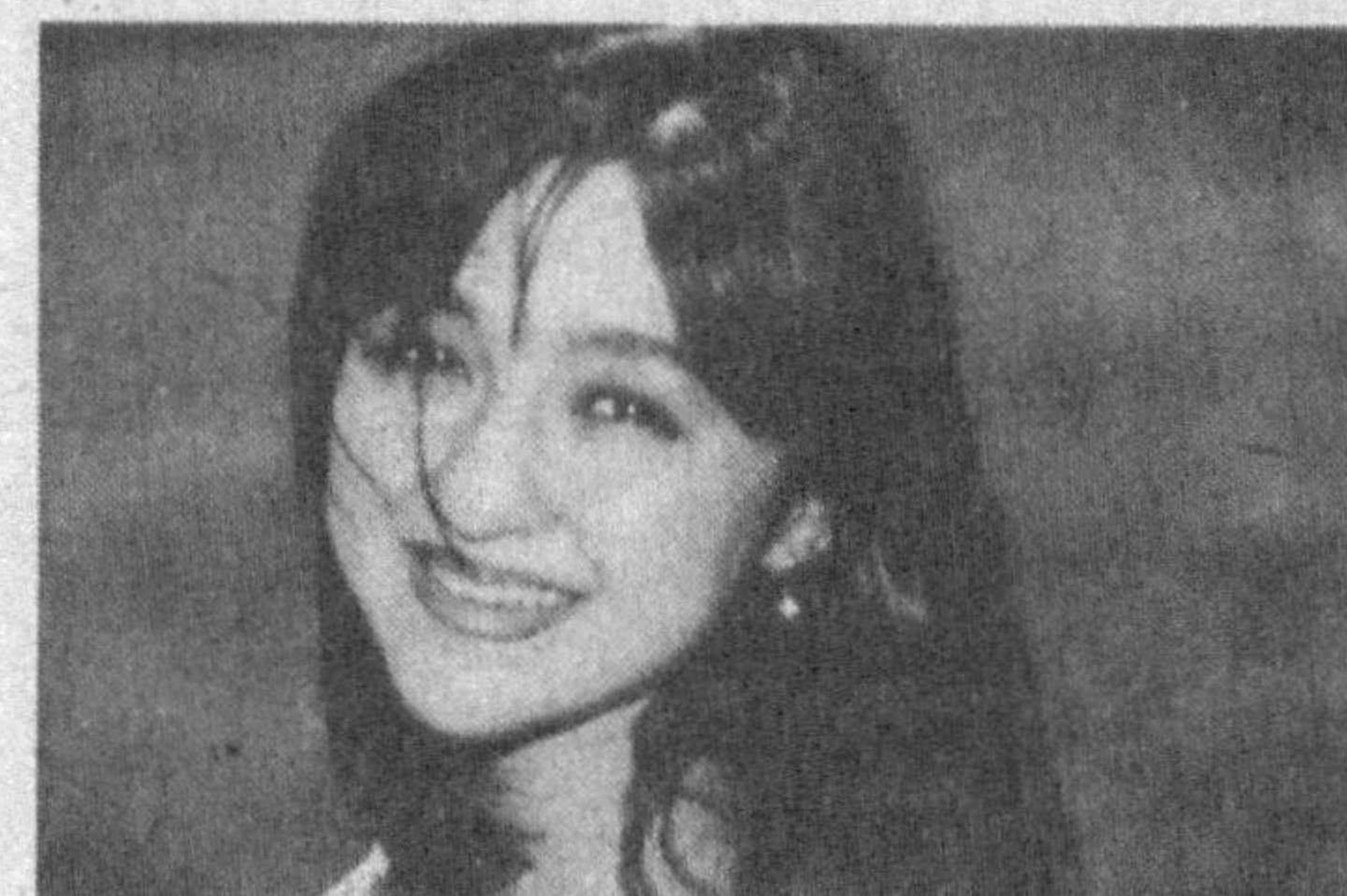
-Ҳозирги кунда ўзимнинг илк альбомимни чиқариш арафасидаман. Худо хоҳласа мухлисларимга ажойиб кўшиқларимни тақдим этаман.

-Ўқишингиз ижодингизга ёки ижодингиз ўқишингизга таъсир кўрсатмайдими?

-Йўқ, аксинча ижодим ўқишимга, ўқишим ижодимга ёрдам бериб туради. Келажакда ҳам яхши режиссёр бўлсам ўзимнинг клипларимни ўзим олиш ниятим бор.

-Бундан 2-3 йил аввал «Наврўз фантазияси» фильмида, яқинда эса «Тоҳир ва Зухра» фильмида иштирок этдингиз. Ана шулар ҳақида ҳам гапириб ўтсангиз?

-Ҳа, биласизми, «Наврўз фан-

тазияси» фильмида ҳеч ким қадриятларимизни намоён этувчи кўшиқ куйламади, мен эса «Эски шаҳар» кўшиғини куйладим ва бундан ўзим ҳам мамнун бўлдим. «Тоҳир ва Зухра» фильмида эса «Отмағай тонг» кўшиғини куйладим. Ўйтаётган эски талқиндаги кўшиқлардан фойдаланилмади. Мен эса айна шу фильм учун «Отмағай тонг» кўшиғини янги талқинда ижро этдим.

-«ТОНГ ЮЛДУЗИ» газетаси мухлисларига тилақларингиз.

-Тўғриси айтсам, болажонлар меининг ҳаётим демакдир.

Чунки ҳар бир куним болалар билан боғлиқ. Ўзбекистондаги барча ширинтойларга соғлиқ тилайман, ҳамиша шўх бўлиб юришсин.

«ТОНГ ЮЛДУЗИ» ходимлари ва мухлисларига ҳам саломатлик тилайман. Ҳар бир инсон санъатни севсин, ардоқласин. Чунки санъат инсонни ҳамиша яхшиликка чорлайди.

Шахло МУТАЛОВА суҳбатлашди.

(Davomi. Boshi o'tgan sonlarda).

Yana omad kulib boqqanini qarangki, sobiq ansamblimiz faollaridan birining otasi shahar o'lkashunoslar saroyining direktori bo'lib chiqdi. Shu saroyning «Yosh alpinistlar» to'garagiga a'zo bo'ldik va ko'p o'tmay Oynatog'ga olib boradigan so'qmoq yo'llar xaritasini chizib, to'garak rahbari Raim Noilovga taqdim etdik. Guruhning sakkiz a'zosi (ular asosan bitiruvchi sinf o'quvchilaridan iborat edi) uchun zarur bo'lgan asbob-anjomlar: safar xaltalari, ko'rpa-qopchiqlar, ikkita chodir, changakli alpinistlar arqoni kabi lash-lushlar bilan yo'lga tushdik. Xor kapello solisti G'ulomjon bilan O'zbekiston yozuvchilari uyushmasining fotografi Muhammadjon To'ychiyev ham bizga hamroh edilar.

Safar arafasida to'garagimiz rahbarining qandaydir zarur ishi chiqib qolgani sabab, Oynatog'ni zabt etish boshqaruvi mening zimmamga tushdi. Gap orasida Raim aka u yerlarning so'qmoqlarini mendan yaxshiroq bilarkansiz, Oynatog'atroflarida ham ko'p kezgansiz, chog'i deb qo'ygandi.

Ha, qariyb o'n besh yildan beri Bo'stonliq tog'-toshlarini kezaman. Oyog'im yetmagan joy qolmagan hisob. Biroq yuz chaqirimdan masofani o'z ichiga olgan Pskom sohilinging istalgan joyidan qarasangiz yaraqlab ko'zga tashlanuvchi va unga olib boruvchi so'qmoqlar menga yaxshi ma'lum emasdi.

To'g'ri, bir marta nanayli Tillaxon buva bilan shu afsonaviy tog' etaklariga olib boruvchi Axsarsoy oqim bo'ylab bir eshak, bir otda kechgacha yurganmiz. O'shanda oqshomgi quyosh nurlari tog'ning oynaday yarqiroq bag'rida lojuvard kamalak yog'dular hosil qilib, tovlanishidan hayratga tushganman.

Ana, Oynatog' yoniga ham kelib qopmiz deganimda ko'pni ko'rgan keksa otaxon, bolam sening nazaringda shunday yaqinga o'xshab ko'rinaravradi, eha, unga yetish uchun hali ko'p yurish kerak, degan. Biz tunash uchun qo'ngan Ungur g'oridagi tosho'choqqa olov yoqib, alla mahalgacha Oynatog' haqidagi afsonani so'zlab bergandi. («Mashina Kashmirga boradi» nomli qissam shu rivoyat asosida yozilgan).

... Mana, endi o'sha Oynatog' cho'qqisini zabt etish uchun yo'lga tushganmiz. Marshrutimiz Axsarsoy

darasi orqali emas, Polvonak qishlog'i, so'ng Muloladan boshlanadigan tog' so'qmoqlari bo'ylab tuzilgan.

Lekin, men alpinstlarning asosiy anjomi - arqon bilan toqqa chiqishni hech qachon xayolimga keltirmagandim.

Safarimiz besh kunga mo'ljallangan, yangi o'quv yil arafasida Oynatog' cho'qqisiga «Do'stlik» nomini berib, bayroq tikishimiz, birinchi sentyabrda shaharda bo'lishimiz kerak.

NANAYDAN MULOLAGACHA...

Birinchi kuni Pskom daryosining kunchiqar qirg'og'ida joylashgan Nanay qishlog'iga yetib kelib, Tillaxon buvaning hovlisi etagidagi katta olmozor bog' ichiga chodir tikdik.

Kampir achamiz hayron

bo'lib mendan so'radilar:

- Voy, balam, bu qanaqasi! Shuncha uy-joy, ko'rpa-to'shak turib dalada yotishmoqchimi, yana, paqirlar osib nima qilmoqchi, bachchalaringiz?

- Qo'yavering acha, alpinist deganning qoidasi shunday-chodirda tunab, paqirda ovqat pishirib yana choy qaynatib ichmasa bo'lmas ekan, - dedim.

Tillaxon buva biz tanlagan Mulola orqali o'tadigan yo'lni ma'qul topib:

- Yaxshi qipsizlar, Axsaroyga sel ketgandan beri uning qirg'oqlari bo'ylab yurish qiyinlashib qolgan, - dedilar-da, - safarlaring bexatar bo'lsin, - deya duo qildilar.

Tong saharda Nanaydan Qorong'ito'qay yaylovlariga ketayotgan kolxoz mashinasi bizlarni Pskomning chap qirg'og'idagi Polvonak qishlog'iga tashlab o'tdi.

Atrofni qalin o't-o'lanlar qoplagan ilon izi so'qmoq bo'ylab pastlikdagi omonat osma ko'prikcha tomon enib ketdik. Daryoning u qirg'og'ini Mulola deydilar.

Mulola baland tog' etagidagi yalanglikka joylashgan besh-olti xonadondan iborat yam-yashil qishloqcha. Ilgari odamlar vaqtincha istiqomat qilib turadigan mavsumiy qarorgoh bo'lgan-qish-qirovli kunlar boshlanishi bilan Polvonakka ko'chib o'tishgan. Hozir aholi muqim

yashaydi.

U yer kichkina maskan bo'lsa-da, tabiati g'oyat go'zal: tog' tomondan bir tegirmoncha suv hayqirib oqib keladi, qishloqcha atrofni o'ragan qalin yong'oqzorlar ichiga singib, ko'zdan g'oyib bo'ladi. Yana ko'zga tashlanadi, dala-bog'chalar oralab o'tadi, so'ng Pskom qirg'og'ini o'rab turgan bahaybat xarsanglarga bosh uradi, «maydalanib» ketgan to'lqinlarning ko'z ilg'amas zarralari terak bo'yi atrofni qoplab, ajib manzara quyosh nurida tovlanib turuvchi rangin kamalak yoyini hosil qiladi. Harir pardalar bilan o'ralgan shu «yoy» ichidan hayqiriganicha otilayotgan suv 50-60 sarjin pastlikdagi daryoga sharshara bo'lib quyiladi.

I k k i

tomonini vahimali tik qoyalar o'rab turuvchi Pskom ustiga qurilgan ko'prikcha omonat - o'zini rang ko'tarib turganga o'xshab ko'rinadi. Uzoqdan nazar tashlagan kishida uvadasa chiqib ketgan arqonda nimalardir osilib turgandek taassurot qoldirishi ham mumkin. Aslida u yog'och aralash shox-shabbalarni bir-biriga bog'lab yasalgan quloch enli simlar ustiga tashlangan «yo'lak». Undan ot o'tmaydi, hurkadi. Eshak bemalol yuraveradi.

Dadaxon NURI

Osma ko'prik istalgan paytda qor bosib yoki biron kor-hol bo'lib «to'kilib» tushishi mumkin. Ana undan keyin mulolaliklarni dunyo unutdi deyavering! Osilib qolgan tros simlariga nimalardir tashlab, qayta ko'prik yasashning o'zi ming azob.

Mo'jazzina Mulola aholisi tinch uyquda, unda-munda xo'roz qichqirib qo'yayotganini hisobga olmaganda hammayoq jim-jit edi. Saharhezroq ikki-uch ayol o'z «yurt»lariga bu qadar ko'p «olomon» yopirilib kelishni kutishmagan shekilli, bizlarga hayron bo'lib, qarab qoldilar.

Kuz havosidan rangi xira tortgan o'tloq va yong'oqzorlar oralab baland tog' tomon ko'tarila boshladik.

Birinchi dovondan oshganimizdan subhidam quyoshining shafaq nurlaridan olisdagi tog'lar bag'ri qontalash bo'lib ko'zga tashlana boshladi. Uchinchi dovondan o'tgach, Oynatog' yarqirab qarshimizda namoyon bo'ldi. Bu payt soat o'ngga yaqinlashib qolgandi.

Garchi tong yorishmay, nonushta qilib yo'lga tushgan bo'lsakda, ochiqqanimiz sezildi. Yengilgina tamaddi qilib oldik.

Atrof dov-daraxt, xazonrezgi o't-o'lanlar bilan qoplangan, do'lanalarning cho'ltoq shoxlaridagi shoda-shoda mevalariga maza kirib, sarg'aya boshlagandi.

Men Bo'stonliq tog'larini ko'proq bahor yoki ayni yoz oylari keizishga odatlanganligim uchunmi, shu kuni vujudimda qandaydir horg'inlik tuyay boshladim.

Endi faqat bir tomonga - ko'm-ko'k osmonga mag'rur bo'y cho'zib turgan Oynatog' tarafga qarab yurishimiz, yo'ldan adashmay yuqoriga intilishimiz kerakligini hammamiz yaxshi anglardik.

Har dovon oshganimizda Oynatog' qarshimizda yanada salobatliroq bo'lib ko'rinar, yurganimiz sayin istiqbolimizda yorqinroq namoyon bo'layotganga o'xshardi.

Navbatdagi tog' dovonini oshib o'tgach, katta yalanglik ustidan chiqib qoldik. U bir necha chaqirimga cho'zilgan, adog'i ko'rinmas tep-tekislik edi. O'lis pastlikda bulutlar kezib yurar, ularning narigi yog'ida esa yana tog'lar yastanib yotardi.

Negadir Oynatog' endi ko'rinmay qoldi, hov olisdagi cho'qqilar ortiga yashirib olganga o'xshardi.

(Davomi bor).

Yo'lingiz tushib, Toshkent tumanidagi 9-umumta'lim maktabidan Umida opa Yo'ldoshevani so'roqlab borsangiz, u kishini bir yerdan topish qiyin, chunki yumushlari juda ko'p, doimo shoshib yuradigan, tinib-tinchimas inson, deya baho berishadi. O'zi O'zbekiston tarixi fanidan saboq beradi. Ba'zi o'qituvchilar kabi «darsimni o'tdimmi, o'tdim» qabilida ish yuritishni o'ziga ep bilmaydi. Izlanuvchanligi, tirishqoqligi bois uzoq yillar davomida ilmiy bo'lim mudirasi vazifasida ham ishladi. Ijodkorligi, o'ziga nisbatan o'ta talabchanligi sabab maktab jamoasi unga yuksak ishonch bildirib, «O'qituvchi-98» bellashuviga tavsiya etishgandi.

Maktabni Umida opaning ikkinchi uyi, o'zi rahbarlik qilayotgan 5-«A» hamda «B» sinf o'quvchilarini, shuningdek, «O'lkashunoslik» to'garagi a'zolarini uning farzandlari deyishadi. Chunki

ONALARNING KO'NGLI XOTIRJAM

opani uzdu-kun maktabda, bolalar davrasida uchratasiz. Ularning yutuqlarini o'z yutug'i deb biladi, quvonchu shodliklariga sherik bo'ladi. Shundanmi, o'tgan yili iqtidorli bolalar 1X anjumanida «Tarixchi o'lkashunoslar» yo'nalishi bo'yicha qatnashgan

shogirdi

Otabek Asatullayev 1-darajali Diplom bilan taqdirlanganda, bu yilgi anjumanda qatnashgan Dinora Po'latova g'oliblikni qo'lga kiritganida boshi ko'klarga yetdi. Umida opa bilimli, iqtidorli o'quvchilarni qo'llab-quvvatlash, yo'naltirish, rag'batlantira borishning

samarasini juda yaxshi biladi. Shogirdlari opa tufayli «O'yla, izla, top!», «Mahallamiz bolalari», «Bahs, munozara», «Sinfidosh», «Yoshlar ovozi» kabi teleko'rsatuvlarning bir necha

bor mehmoni bo'lishganini hali-hanuz hayajon bilan eslab yurishadi.

Umida opa bekor o'tirishni yoqtirmaydi, hamisha izlanishda. Sofiya opa Fozilova bilan hamkorlikda Mustaqilligimizning 10 yilligiga atab yozgan «Mustaqillik koshonalarini» nomli metodik tavsiyanomasi, «Mening jonajon o'lkam» nomli o'quv qo'llanmasi chop

etilish arafasida. «Yaxshi dam - mehnatga hamdam» deganlaridek, ayni kunlarda to'garak a'zolari Umida opa boshchiligidagi Qoronqulsoy qo'nimgohida miriqib dam olishyapti.

Hademay yangi o'quv yili eshik qoqadi. Opaning bu yildagi rejaları ulkan, qilajak ishlari mo'l. O'zi boshqarayotgan to'garagini yanada kengaytirib, adabiyot va san'at, tarix va o'lkashunos, geografiya va o'lkashunos kabi to'garaklar ochish, a'zolari sonini yanada ko'paytirishni rejalashtiryapti. Samarqand Buxoroga sayohat qilishga ulgurgan bolalarni yurtimizning boshqa shaharlarini ham ziyorat qildirish niyatida. Farzandlari shunday ajoyib inson, mehribon va o'z o'rnida o'ta talabchan muallimaning qo'lida kamol topayotganidan onalarning ko'ngli xotirjam.

Feruza JALILOVA.

(Davomi. Boshi o'tgan sonlarda)

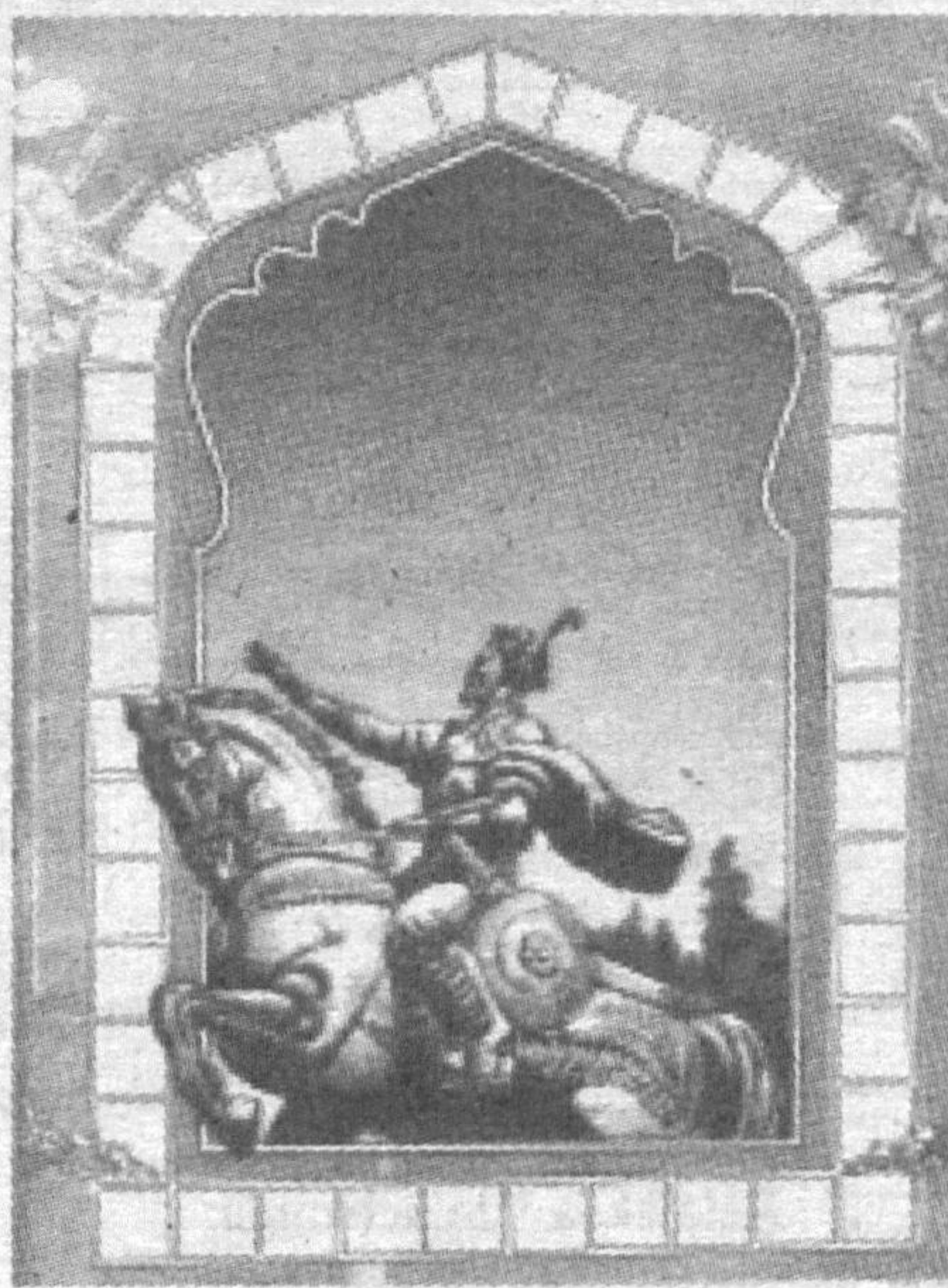
Sho'rpeshona To'xtamish yana Amir Temur huzuriga bosh egib keldi. Sohibqiron endi o'zi urushga borishini aytib To'xtamishni ovutdi. 1376 yilda Oltin O'rda va Oq O'rda qo'shnlari bilan Amir Temur lashkari o'rtasida Qoratal yonida Hal qiluvchi jang bo'ldi. Temurmaliq yengilib asir olindi. To'xtamishxon Oq O'rda va Oltin o'rdaning sharq qismi hukmdori bo'ldi. U endi sohibqiron lashkarida orttirgan tajribasiga suyanib 1380 yilda oltin O'rda xoni Mamayni yengib uning yerlarini ham o'ziga qo'shib oldi.

To'xtamish Moskvani olgach, endi ustoz Amir Temurga teng hukmdor nigohi bilan qaray boshladi. Uning sharqda erisha yotgan g'alabalari va qo'lga kiritayotgan yerlariga xasad ko'zi bilan qaradi. Zimdan sohibqironga qarshi ish ko'ra boshladi. Maxfiy ravishda u Xorazm hukmdori bilan Amir Temurga qarshi bitim ham tuzdi. Shuning uchun ham sohibqiron Xorazm sari yurish qilganida, dastlab uning hukmdoridan boj to'lashni talab qilganida Husayn unga rad javobini berdi.

-Men, - dedi Husayn So'fi Temur elchisiga, - mamlakatni qilich bilan fath etganman. Shuning uchun ham uni faqat qilich bilan olish mumkin. Oltin O'rda xoniga bo'ysunsam bo'ladi, ammo zo'ravonga sira bosh egmayman. Shundan so'ng Amir Temurning Xorazmga yurishi boshlandi.

XALQ FAROVONLIGI UCHUN

Sohibqiron hukmdorligining dastlabki o'n yilligida Xorazm, Xuroson, Afg'oniston, Eron va Belujiston o'lklarini zabt etish bilan birga mamlakat obodonchiligi va yurt

YETTI IQLIM HUKMDORI

ma'murchiligi uchun katta ishlarni ham amalga oshirishga ulgurdi. U bu haqida o'zining «Tarjimai holida» shunday yozadi:

Bir kishi Anqaradan Samarqandga qimmatbaho mollari bilan jo'nasa, ular yasovulsiz tinch-omon yura oladi. Yo'llardagi qaroqchi, bo'lanchilardan omonligini ta'min etib qo'rganman. Hech bir odam u karvonlarning moliga yomon ko'z bilan qarolmaydi. Men fohlikka erishmasdan ilgari ham o'g'ri-qaroqchilarga qarshi chora ko'rish, dorug'alarning ochiq ko'zlik bo'lishi uchun zo'r tashabbus qilganman. Agar bir o'g'rilik hodisasi zohir bo'lsa hammadan avval dorug'aning o'zi mas'ul tutiladi. O'g'ri topilmasa, dorug'aning qo'li kesilib o'g'rining o'miga jazolanadi.

Ko'p tajribalar bilan isboti ko'rilgan ediki, dorug'a o'g'ri bilan birikmasa yo o'z vazifasiga ehmol qilmasa o'g'rilik vuqu bo'lmaydi. Shuning uchun dorug'aga ham jiddiy mas'uliyat qo'yilishi bilan keng viloyatlarimning hech bir joyida o'g'ri,

Hamdam SODIQOV

qaroqchi qolmadi. So'ngra mamlakatni xunuk ko'rsatuvchi omilning yana biri gadolikdur. Gadolarni yo'q qilmoq uchun uning iqtisodiy ahvolini ta'minlash lozimdur. Bu nuqtani nazarga olib mustaxiq gadolarni davomlik holda yetarli maosh bilan ta'minladim. Yana bir turli gadolar bordirki, pul-moli bo'laturib gadolikni san'at (hunar) qiladir. Bularga ham jiddiy amr bilan ogohlik berdimki, gadolikni san'at qiluvchilar yoki mendan maosh olib turib yana gadolik qiladiganlarga rahmsiz holda jazo berishimni bildirib qo'ydim...

Sayxun va Jayxun suvlaridan dehqonlarni ta'minladim. Ko'pgina ochilmagan yerlarni ochib ziroat maydonlarini kengaytirdim. 775 yili (melodiy 1373yil) mahsulotini qiyos qilsam shunday bo'ldiki, mahsulga omborlar to'lib ketganidan o'tiradigan uylariga ham bug'doy to'ldirmoqqa majbur bo'ldilar.

Ispaniya elchisi Klavixo Amir Temur yozganlaridagi haqiqatni o'z kundaligida shunday qayd etgan:

-Bu yer hamma narsaga boy: g'alla ham, shirob ham, meva-cheva ham, parrandalar ham, har xil go'sht ham mo'l-ko'l. Bu yerning qo'ylari yirik-yirik, dumbalari katta bo'ladi. Dumbasi 20 qadoq keladigan qo'ylar bor... Qo'ylar ko'p va arzon. Boshqa mollar ham arzon, sholi esa oshib-toshib yotadi. Bu shahar va uning atrofidagi yerlar shunday to'kin-sochinki, hayron qolmaslik mumkin emas. Ana shunday boyliklari uchun ham Samarqand deb ataladi. Uning haqiqiy nomi Semizkent bo'lib badavlat qishloq degan ma'noni beradi, negaki ularda semiz degani katta, boy to'la degan ma'noni bildiradi.

(Davomi bor).

BIR UMR YODDA QOLDI

Bu yil Samarqand shahrida o'tkazilgan Respublika ijodkor o'qituvchilar anjumanida ishtirok etish menga ham nasib etdi. Unda Respublikamizning turli burchaklaridan 42 nafar ijodkor o'qituvchilar qatnashdi.

Birinchi kuni Samarqandning ziyoratgoh joylarida bo'ldik. So'ngra sho'balarga bo'linib, mushoiralar o'tkazdik. Anjuman ishtirokchilari orasida toshkentlik Mahmuda Valiyeva, bekobodlik Zulfiya Iskandarova kabilarning mashqlari ko'pchilikka ma'qul bo'ldi.

Bu yilgi anjuman o'tgan yilgilaridan butunlay farq qildi. Har yili anjuman ishtirokchilaridan to'rt, besh nafari ijodkor o'qituvchi degan nomga sazovor bo'lar edi. Bu yil esa anjuman qatnashchilarining 42 nafariga ijodkor o'qituvchi nomi berildi.

Ushbu ijodkor o'qituvchilarning mashqlari bir to'plam qilib chiqariladigan bo'ldi.

Bizga hamrohlik qilgan rahmatlik Safar Barnoyevning samimiy istaklari, maslahatlari bizning qalbimizda bir umrga muhrlanib qoldi.

Abdusamat YUNUSOV,
Toshkent viloyati, Zangiota tumani Alisher Navoiy shirkat xo'jaligidagi 22- maktabning iqtisod fani o'qituvchisi.

«Qarilikdan qo'rqma, avval unga yetishish kerak», deb yozgan edi adibimiz Asqad Muxtor. Men endigina 14 yoshga kirdim, keksalik haqida o'ylashga ancha yoshlik qilaman nazarimda. Ammo negadir qarilikka yetishishni nuroniy bobo bo'lib yurishni orzu qilaveraman. Nazarimda kattaroq bo'lib qolayotganga o'xshayman. Buning sababini yosh bo'lsamda hayotda ko'p dard tortganimdan deb bilaman», deydi biz bilan suhbatda Samarqand viloyati, Urgut tumani, Joytekkan qishlog'idagi Sharof Rashiidov nomli 28-maktabning 8- «B» sinf o'quvchisi Umarbek Jalolov.

Umarbek hayotni, ayniqsa, dunyoda tengsiz bo'lgan salomatlikni qadrlaydi. Chunki u har yili yozgi ta'tilni o'rtoqlari kabi uyda yoki oromgohlarda emas, shifoxonalarda o'tkazadi. Bu yilgi ta'tilda ham Umarbek Toshkentda davolanayapti. Ba'zap vujudidagi kuchli og'riqlar bois uxlo olmay, tunlarni oppoq tongga ulaydi. Bolalik damlarini zavq bilan emas, azob bilan o'tayotganidan o'kinadi. Lekin baribir umidsizlikka tushmaydi, ming bir orzular bilan hayotni sevib yashaydi... Ustozlari, qarindoshlari,

shifokorlardan eshitgani bor: Abu Ali ibn Sino tabobat olamida mo'jizalar yaratgan, hatto o'limning ham davosini topgan emish. Nega endi Umarjonning dardiga davo topilmas ekan? Mehribon onajonining olamdan

ORZULARIM O'SGAN KUN

o'tishi dard ustiga chipqon bo'ldi. Onasini sog'inishlari, qo'mashlari, dard bilan olishib chiqqan bedor kechalarda «onajon» deb bo'zlashlari hatto shifokorlarni ham yig'latardi... Ollohning mehribonligini qarangi, Umarjonga «yangi ona»ni ravo ko'rdi. O'gay onalar yomon ona edi uning tasavvurida. Ammo aksi bo'lib chiqdi. Uning onasi, o'z onasidek mehribon, kuyunchak ekan. Mehr-muhabbat sovuq uyni ham isitadi, deydi. Shoyad, ona qalbidagi bu ilqlik og'ir dard bilan olishayotgan Umarjonga ruhiy tetiklik baxsh eta

olsa...

Mana yozgi ta'til ham tugay deb qoldi. Yoz bo'yi mehnatda chiniqqan do'stlarini,

ichimlik suvini olislardan chelaklarda tashib kelayotgan, mol qo'ylariga o't g'amlayotgan, paxtazor va bog'larda mehnat qilayotgan o'rtoqlarini rosa sog'indi. Qani edi, Umarbek ham ana shu bolalar kabi kuyib-pishib mehnat qilaolsa...

Umarjondan dunyoda eng yaxshi insonlar kim, deb so'rasangiz, hech ikkilanmay «shifokorlar» deb javob beradi. Ulardan shifo topayotgani, mehr-muruvvat ko'rganligi haqida to'liqlanib gapirib beradi. Aynan shu shifoxonada uning orzulari yoproq yozdi. Bo'lim shifokori Shavkat aka Iskandarovdek mehribon, shirin so'z, bilimdon shifokor bo'lishni diliga tugib qo'ydi. Bugun erta tongda tekshiruvga

kirgan Shavkat akasidan yurak yutib: «To'g'risini aytib, men tuzalib ketamanmi?» deb so'radi. Shavkat aka esa «sen tuzalib bo'lding-ku, ertaga uyingga ruxsat beramiz. Faqat biz seni sog'inib qolamiz, shuning uchun yana davolanishga kelishing kerak» dedi... Bolaning ko'zlari quvonchga to'ldi. Olam yanada go'zal, hamshira opalari esa undan-da go'zalroq tuyulib ketdi. Sevimli shoirimiz Shavkat Rahmonning «Baland daraxtlar» nomli she'rida shunday misralar bor:

Dunyoda bor ekan, baland daraxtlar,
Yurtimiz bog'lari bo'lmaydi vayron.
Baland daraxtlar bor, qulaganda ham
Hech kimga aytmaslar qiynoqlarini.
Hech kimsa eshitmas, eshita olmas
Baland daraxtlarning ingroqlarini...

Ushbu misralarni o'qib, Umarbek, men seni xuddi mana shu baland daraxtlarga qiyos qildim. Chindan ham sen matonatu sabr bilan dardni yengib o'tayapsan. Kunlar kelib, orzularing osmon kabi yorishadi. Ana shunday baxtli kunlarningda sen bilan albatta uchrashishga umid qilamiz.

Ma'mura MADRAXIMOVA.

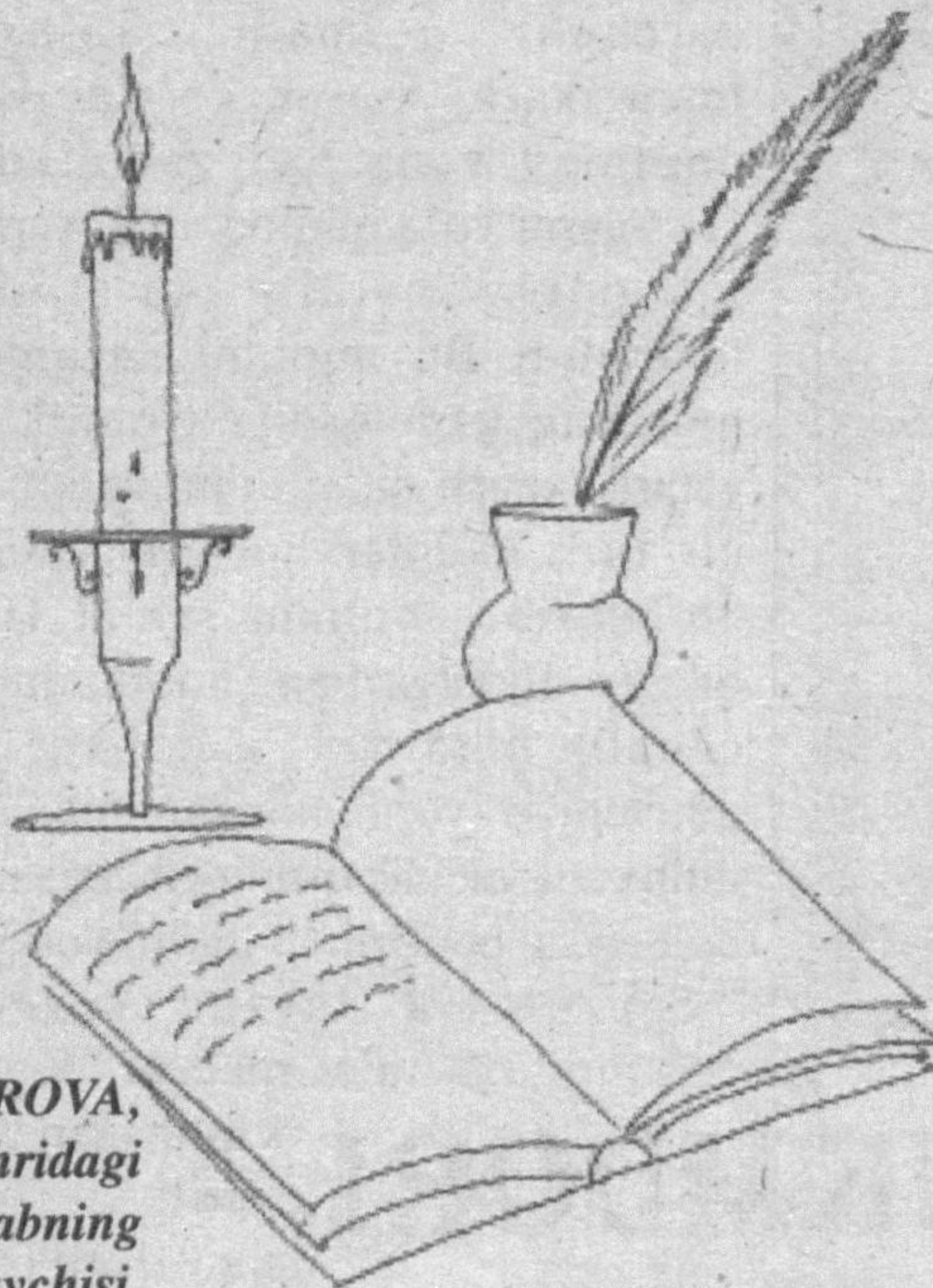
MO'JIZAKOR BITTAGINA SO'Z

Ey do'stim, quloq tut mengamas she'rga,
So'zim qulog'ingda baldoqcha bo'lsin.
Kerakdir insonga mehr, shirin so'z,
Dunyoda yomon so'z, yovuzlik o'lsin.

Bu qora ko'zlaring neni istamas,
Xudbinu aldoqchi, bo'lmagin ochko'z.
Shoshilma hech qachon, hech kim qistamas,
Qadaming o'ylab bos, o'ylab aytgin so'z.

Mehr ber, insonga kerakmas boylik,
Yuzingdan yog'ilsin quyoshdayin nur.
Oltin topilmas oning - bolalik,
Mustaqil farzandsan, uning gashtin sur.

*Farog'at JABBOROVA,
Xorazm viloyati, Urgench shahridagi
Sobir Rahimov nomli 16- maktabning
8- «A» sinf o'quvchisi.*

SINGLIM SURAYYOGA

Surayyoning oy yuziga,
Quyosh boqib to'ymaydi.
Uning shirin tabassumi,
Sizni befarq qo'ymaydi.

Bilmam nedir sehri uning,
O'zi tomon tortadi.
Yonidan hech ketolmaysiz,
Havasingiz ortadi.

Bunday quvnoq, sho'x qizaloq,
Ayting, yana qayda bor?
Kelajakda singilchamga,
Baxtu-iqbol bo'lsin yor.

*Farangis ABBOSOVA,
Mirzo Ulug'bek tumanidagi
121- maktabning
5- «B» sinf o'quvchisi.*

Bir bor ekan, bir yo'q ekan.
Bir mehribon asalari bo'lgan ekan.

Bir qishloqda kampir nevarasi
bilan yashar ekan. Bir kuni
nevarasi kasal bo'lib qolibdi.
Tabiblar ko'rib, asal yesa

tuzalib ketadi, deyishibdi.
Kampirning esa asal sotib
olishga puli yo'q ekan. Shunda
u o'tin terishga
chiqibdi.
Shunda
o'ziga-o'zi:
«ko'proq
o'tin tersam bozorga
olib borib sotaman,
puliga esa nevaramga
asal sotib olaman»,
debdi. Asal yesa

ASALAR,

nevaram tezroq tuzalib ketadi.
Uning daplarini araxtning
shoxiga qo'nib turgan asalari
eshitib qolibdi.
Kampir uyiga
y e t i b
borguncha,
a s a l a r i
eshigining tagiga asal
olib borib qo'yib
ketibdi.

Buni ko'rgan kampir
nihoyatda xursand

bo'lib ketibdi va nevarasiga olib
kirib yediribdi. Asalni yeb qizcha
tez kunda tuzalib ketibdi.
So'ngra buvisi bilan birga har xil
gullar ekishibdi. Asalari esa shu
gullarga qo'nib, asal yig'ar ekan.
Shu kundan boshlab qizchaning
tabiatga bo'lgan mehri yanada
ortibdi.

*Zamira AHROROVA,
Yunusobod tumanidagi
272- maktabning
4- «A» sinf o'quvchisi.*

Kecha Eldorning tug'ilgan kuni bo'ldi. Dadasi chiroyli tufli, tog'asi velosiped, o'rtoqlari qiziqarli kitobchalar sovg'a qilishdi. Eldorga hammasidan ham oyijonisining sovg'asi - bir quti rangli qalam juda yoqdi. Qalamlarini papkasiga joylab, ertangi rasm darsiga hozirlik ko'rib qo'ydi.

Uchinchi soat rasm darsi edi. O'qituvchi kirib, bolalar bilan salomlashgach, «guldon rasmini

SO'NGGI PUSHA YMON

chizinglar» deya topshiriq berdi. Eldor papkasini ochib qarasa, qutidagi qalamlari yo'q. Ko'zlariga ishonmay, ikki qaytalab qidiradi, hech qayerda yo'q. Yig'lamsirab, bo'lgan voqeani ustoziga aytib berdi. Ustozi bolalarga qarata, qalamlarini kim olgan bo'lsa ham, qaytarib bersin. Qalamlar topilmaguncha, men dars o'tmayman. Balki birortangiz hazillashgandirsiz, deya umid bilan sinfga tikildi. Hech kimdan sado chiqmadi. Oraga qog'ir sukunat cho'kdi. Shunda Bahrom ismli bola o'rnidan dast turdi-da, qalamlarini Sardor bilan Odillar bo'lishib olishdi, dedi. Sardor bilan Odil esa Bahromga zimdan qarab: «sotqin, hali bizdan ko'rasan» deya musht o'qtalishdi. Shunda ustoz ularni yoniga chorlab, o'ylamay qilingan ishning oxiri voy ekanligini, Bahromning sotqin emas, chin do'st ekanligini tushuntirdi. Bolalar o'z xatolarini tushunib, sinfdoshlari Bahrom va Eldordan uzr so'rashdi.

*Dilyora ERKINOVA,
Shayxontohur tumanidagi 45- maktabning
5- sinf o'quvchisi.*

BILAG'ON BOLALAR DIQQATIGA!

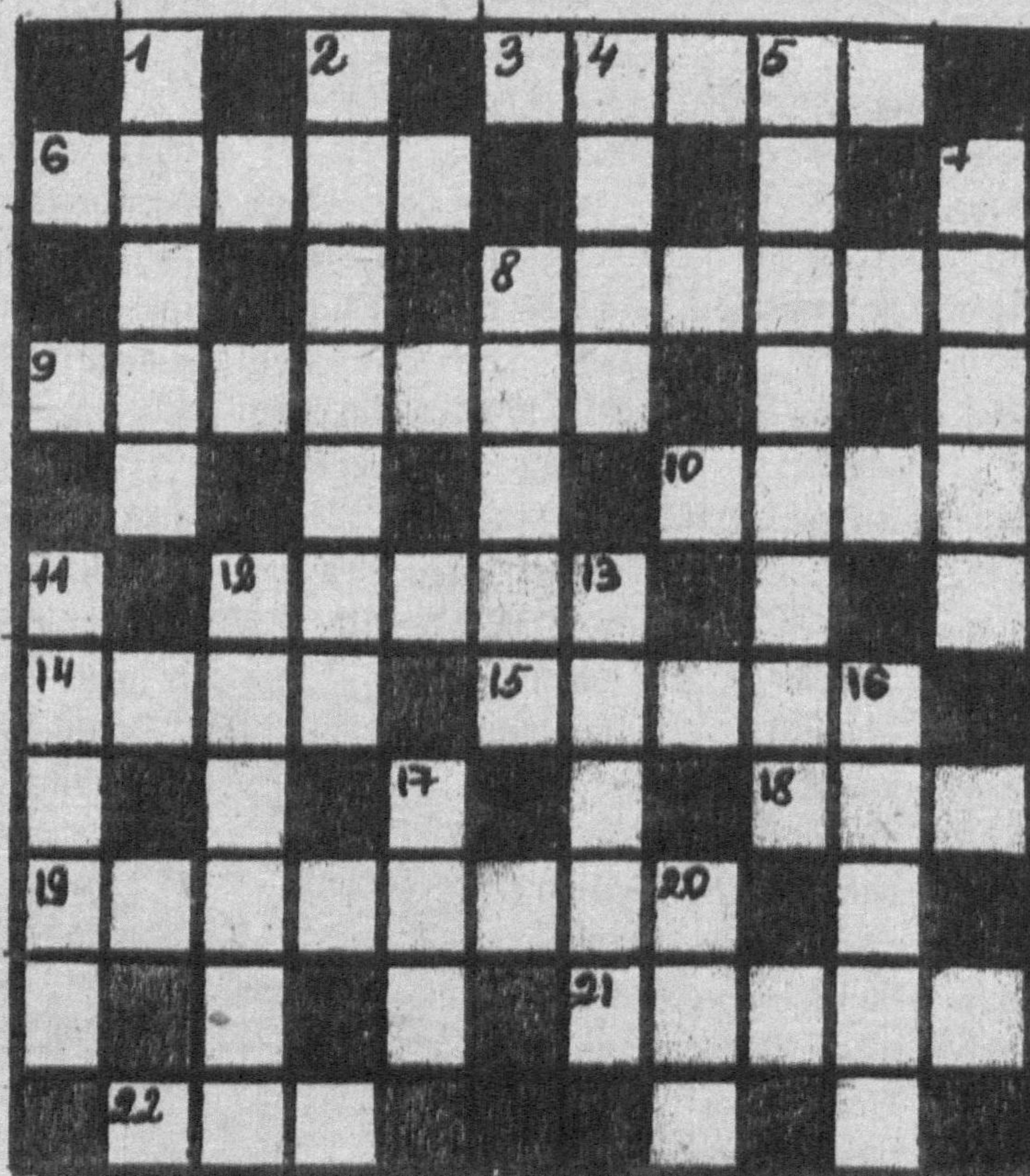
Siz «Tong yulduzi» gazetasi sahifalarida uchraydigan xatolarni albatta topib, bizga yozib yuboring. Chunki atayin bilag'on va topag'onligingizni sinash maqsadida harflar tushirib qoldiriladi yoki qo'shib qo'yiladi. Tinish belgilari o'z o'rnida ishlatilmaydi... Maqsadimiz: bilimli bo'ling. Chunki osmonni yulduzlar, yerni esa bilimlilar bezar.

BOSHQOTIRMA

Bo'yiga: 1. Avtomobil rusumi. 2. Harbiy unvon. 4. Dengiz nomi. 5. Ayollar zeb-ziynati. 7. Dam olish uylari, oromgohlar joylashgan maskan, qishloq. 8. Ham Rossiyadagi shahar, ham uy ro'zg'or buyumi nomi. 11. Quvur so'zining ruscha nomlanishi. 12. Mehmonga kelish. 13.Lir. 16. Sitrus meva. 17. Oldin kabutarlar orqali yuborilgan. 20.to'la bo'lmoq.

Eniga: 3. Yer sharining qog'ozdagi tasviri. 6. Bemor. 8. Qozon usiz bo'lmaydi. 9. Aktyor Nabi ... 10. O'quvchilarning mavzu tanlab yozadigan ishi. 12. Pardoziy buyumi. 14. Fransiyadagi shahar. 15. Yosh xonandalar mukofoti. 18. Yilning kumush fasli. 19. «.....avlod» musobaqasi. 21. Kiyim. 22. Rossiyadagi shahar.

Tuzuvchi: Ozoda MUXAMMEDOVA.

O'zbekiston bolalari va o'smirlarining gazetasi

Muassislar:
**O'ZBEKISTON
RESPUBLIKASI
DAVLAT MATBUOT
QO'MITASI,
O'ZBEKISTON
RESPUBLIKASI
XALQ TA'LIMI
VAZIRLIGI,
«KAMOLOT»
YOSHLAR
IJTIMOIY
HARAKATI,
«SOG'LOM AVLOD
UCHUN» XAYRIYA
JAMG'ARMASI**

BOSH MUHARRIR:
Umida ABDUAZIMOVA
TAHRIR HAY'ATI:
Shuhrat AHMEDOV,
Jamoliddin FOZILOV,
Oynisa
MUSURMONOVA,
Komil YUSUPOV,
Mukarrama
MURODOVA,
Sunnatilla QO'ZIYEV,
Ergashvoy SARIQOV.

Noshir
«Ijod dunyosi»
nashriyot uyi.

Gazeta «Ijod dunyosi»
nashriyot uyi kompyuter
bo'limida terib
sahifalandi.

Hajmi A-3, 2 bosma
taboq.

«Sharq» nashriyot-
matbaa aksiyadorlik
kompaniyasida 58.519
nuxxada ofset usulida
bosildi.

Korxona manzili:
«Buyuk Turon»
ko'chasi, 41.
Buyurtma № Г-2792
Gazetani
Muhabbat
MAHSUDOVA
sahifalandi.
Navbatchi:
Muharrama
PIRMATOVA

Ro'yxatdan o'tish
tartibi № 000137
Manzilimiz: 700129,
Toshkent shahri,
Navoiy ko'chasi,
30-uy.

Tel: 144-62-34.
144-63-08